

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 142. szám
1940. június 28., péntek

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GÉZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzést szám: 10/1—1938.

A CSEKK

Irtá: Márai Sándor

„Valahol a világban” — egy fiókban, vagy egy acél-safe-ben — hever egy hosszukás, elegáns marokenbörbe kötött csekkönyv. Talán egy államférfi fiókjában hever, talán a Banque de France, vagy az Angol Bank amerikai safe-jében. Ennek a csekk-könyvnek utolsó lapját nem töltötték ki, nem írták alá. Ez a csekklap, melyet nem írtak idejében alá, okozta, hogy a világ a felismerhetetlenségig megváltozott.

Ezekben a napokban, melyeknek értelmét és jelentőségét a kortárs sem tudja egészen felfogni, mindenki iparkodik „megérteni” az elmúlt hetek eseményeit. A laikus, aki nem ért világbirodalmak katonai, politikai, gazdasági strukturájához, nézi az összeomlás méreteit s nem mer következtetni. Mindenki megbukott, aki az elmúlt esztendőben beállott lósnak. A francia összeomlás, — akár folytatják a szövetségesek az ellenállást Afrikából, akár nem, — olv teljes, oly tragikus, hogy nem lehet vitatkozni vele. Az európai ember nézi a régi Franciaország romjait, tűnődik, iparkodik megérteni az érthetlent.

Kezdek hinni abban, hogy a csekkklapon, melyet nem volt szívük a franciáknak és angoloknak idejében kitölteni, mulott Franciaország sorsa. Mindenki szeret pénzt keresni, csak a hülyék nem. De a franciák imádták a pénzt. Az angolok csinálták, az amerikaiak gyártották a pénzt; a franciák „nyerték”. A harisnyaszár fele volt arannyal, éppen úgy, mint a bankok acélpincéje. Minden franciának volt legalább százezer frankja — nemritkán a koldusoknak is — s egy kis háza vidéken. Közelve ezek, annyira ismertek. Világüzet, életforma, minden a franciáknak a pénz: való kapcsolatára épült fel. Ez a kapcsolat heves volt, lihegő, érzéki. Mindent a pénznek keresztül kezdtek szeretni az elmúlt husz esztendőben: polncaré kiadta a jelszót, mint egykor Barrés, hogy „meg kell gazdagodni”, a pénz kóssárral vitték Franciaországba, az arany hajórakományokkal érkezett Párisba. A francia és angol csekknek teljes fedezete volt a világban, mindenhol fízstelték, mohó kezek nyultak utána. A francia és angol csekk mindent meg tudott vásárolni, amire szüksége volt. A gazdag ember gyanakvó. Nem éri be a szabályos rendőrséggel, saját biztonsága védelmére szívesen szerződött még alkalmi biztonsági alakulatokat is. Fegyveres embereket tart, éjszakai bróket, akik megkopogtatják a kirakatok redőnyeit, megnézik a paloták vasrácsos kapuit. A gazdag ember szívesen fizet a biztonságért, melyet mindennél többre becsül. A franciák és az angolok voltak a világháború után a leggazdagabbak a világon. Minden más nép, még Amerika népe is proli volt hozzájuk képest. Minden a kezükben volt, amit akartak és Pétaim marsall drámai beszédéből most kiderült, hogy mindent elajították a kezükből, mert nem írták ki idejekorán azt a bizonyos csekket.

Mindent jóvátenni nem tudják többé. A háború végét csak az Istenek látják, ami most kilátszik az egészről, az a német szervezés, önfeláldozás győzelme. Mindenki — a német hadvezetőség is — őszinte részvétet érez a francia nép és a hősiesség franciáinak hadsereg iránt. De ami és aki iránt nem lehet részvétet érezni, az a francia és angol klikk, amely garanciákat adott Lengyelországnak és nem írta ki idejében a csekket, hogy be is tudja váltani a garanciát, biztatva Csehországot, Hollandiát, Belgiumot, biztatva az egész világot s közben nem volt szíve elbvenni kabátja belső zsebéből a csekkönyvet és megrendelni idejében azt a százezer repülőgépet és százezer tankot, amelyhez mindene megvolt: pénz, gyára, munkáskeze, nyersanyagok s amelyek birtokában csakugyan teljesíteni tudta volna a garancia-ígéreteket. Ami itt történt, csaknem felfoghatatlan. A „cash and carry”-törvény nyolc hónapja Anglia és Franciaország rendelkezésére bocsátotta az Egyesült-Államok egész hadiparát, Kanada, Ausztrália, a brit szigetek és a Francia Birodalom minden nyersanyaga, haliatlanul feltett ipara, a világ birtokállományának csaknem hetven százaléka a szövetségesek rendelkezésére állott, hogy biztossítsák maguk számára a légi és fegyveres fölényt; minden megvolt, ami kellett hozzá, hogy szavukat teljesíteni tudják, csak éppen idejében alá kellett volna írni a csekket, mely mozgósítja a fél világ iparát. A „világ esendőre”, Anglia, büszkén sétált a világban, csak éppen nem tűzte fel a bajonettet. Hitler számtalanszor megmondotta, hogy egy snártal erővel megszerzett hatalmas Birodalom minden találékonyságát, munkacerejét felhasználja arra, hogy a dön-

Anglia tengerészeti és repülőgépipari központjait bombázták a németek

Olasz légitámadás Málta szigete ellen. Katonai intézkedések a Panama-csatornánál

A német csapatok elérték a spanyol határt

Berlin. A német távirati iroda a hadseregparancsnokság alábbi harctéri jelentését közli:

„Még nem lehet tudni, hogy mikor ériük el a fegyverszüneti egyezményben megjelölt határrészeket. Ez bizonyos mértékben a wiesbadeni fegyverszüneti bizottságtól is függ. Anglia ellen a harcot teljes erőnkkel folytatjuk. A brit szigetek a német hatósugár körén belül vannak.

A DNB ezután hangoztatta, hogy mennyire kinos Anglia számára Norvégia elvesztése. A német távirati ügynökség utal Churchill egy kijelentésére, amely még akkor hangzott el, amikor az angolok tartották megszállva Norvégia fontosabb részeit. A brit miniszterelnök ekkor azt állította, hogy Norvégia angol megszállásával revolvert szegeztek Németország szívére.

Berlinből jelenti a DNB: A véderő főparancsnokság közli:

A fegyverszüneti egyezmény értelmében csapataink Bordeauxtól keletre a Dordogaszóly körzetéig haladtak előre. Az ellenség gvenge tengeri egységek által a keletfranciaországi partok mentén felderítést végzett, a melyet június 25-re virradó éjszaka könnyűszerrel visszautasítottunk. Az egyik vissza-

tért tengeralattjáró parancsnoka jelentette, hogy egy 35.000 tonnás ellenséges hajót elsüllyesztett. Június 27-re virradó éjszaka

bombázóink megtámadták Anglia tengerészeti és repülőgépipari központjait, a melyekre számos bombát dobtak le. Egy német gép nem tért vissza kiindulási pontjára.

Ugyanezen az éjszakán angol repülőgépek bombát dobtak Nyugat-Németország területére, anélkül azonban, hogy katonai célpontokban kárt tettek volna. Több személy életét veszítette, mások pedig megsebesültek. Két brit repülőgépet a légháritó tüzéség, a harmadikat vadászgépeink lőttek le. Schuller őrnagy személyes bátorságával a Raina átkelésénél kitüntette magát. (Rador.)

Madridból jelenti: A német csapatok csütörtökön elérték a spanyol határt.

Berlin. (Rador.) Június 17. és 25. között Raeder admirális, a német hadiflotta főparancsnoka szemlét tartott a belga, holland és északfranciaországi kikötőkben állomásozó hadihajó egységek és partvédő berendezések fölött. A szemle célja az volt, hogy megállapítsa, milyen módon lehet a berendezéseket az Anglia elleni harcban felhasználni.

Jelentés Málta bombázásáról

Rómából jelenti a Stefani: Az olasz véderő főparancsnokság közli valahonnan Olaszországból: Bombázó alakulataink heves támadásokat intéztek Málta légikikötői ellen, vala mennyi gépünk visszatért kiindulási pontjára. Észak-Afrikában hadjanvagraktárakat, járműveket és gépkocsikat támadtak meg. Vala mennyi gépünk visszatért. Tengeri egységeink hatalmas sikerrel bombázták Sellum légikikötőit és katonai berendezéseit. Az ellenség sikertelen repüléseket végzett Massaua és Assab helységek felett.

Rómából jelenti a DNB: Azok a légierők, amelyek az olasz-francia fegyverszünet értelmében felszabadultak, Sziciliában és Libiában kapnak beosztást — írja a Tevere olasz lap. — Ezeknek az erőknak a keletföldközi

gések nem rendelkeztek meg idejében. A csekket nem írták ki, az aranyat tologatták Párisból Londonba és Londonból Newyorkba, tárgyaltak és hümmögtek a közben Hitler egy nagy nép minden erejével dolgozott és cselekedett. A francia hadiszergyárakban sztrájkoltak és órabéremeléséről vitatkoztak, amíg a német gyárakban egy anyagszegény nép minden tudását és munkacerejét arra fordította, hogy oáncélba öltöztesse a Birodalmat. Csak a telefonkagylót kellett volna felvenni a Cityben s idejében megrendelni a tankokat és repülőgépeket, melyekhez volt pénzük, anyaguk és munkáskezüik s a szövetségesek sorsa másként alakult; de nem vették fel a telefonkagylót idejében, mert sajnálták a pénzt. Csak a töltőtollat kellett volna idejében előhuzni és aláírni a csekket, mely megvásárolja biztonságukat; de a kéz a töltőtollal tétován megállt a levegőben s a csekkönyvet visszadugták a kabátzsebbe. Sajnálták a pénzt... Hát most fízetnek és fizetni fognak, akár győznek, akár veszítenek; fízetnek, mint még, soha a történelemben. De nincs annyi pénz a világon, mely az emberi szenvedésért, értékek pusztulásáért kárpótolni tudná Európát. Ami történt, megtörtént. Franciaország például katonailag elvesztett. De az arany a newyorki pincében és a csekkönyv a csikágói „Safe”-ben megmaradt.

tő pillanatban övé legyen a legjobb hadsereg a világon. Megmondotta, hogy annyi a repülőgépe, tankja, mint senkinek. Tabouis anyó, — akit tegnapelőtt nem engedtek átmenekülni a francia-spanyol határon — erre csak legyintett az Oeuvre-ben s a francia és angol City hümmögött, garancialeveleket nyultott át államoknak s nem volt szíve, a megfelelő pillanatban elbvenni a csekkönyvet s megvásárolni a fegyvereket, melyek adott szavának megtartásához szükségesek voltak.

Ez történt a csekkel és a világgal s ez az, amit a népek, melyeknek sorsa eldől e mulasztással, soha nem fognak Angliának és Franciaországnak megbocsátani, akkor sem, ha Anglia megkísérli kiemelni ezt a háborút a kontinensről s áttelepíteni a világűrbe és időbe. — ami kétséges kísérlet s nagyon haláttan vállalkozás lenne megjárni a végét. A laikus mindebből csak annyit ért, — s főként Pétaim beszédéből érti ezt — hogy a szövetségesek készületlenül mentek a háborúba, Hitler ellenben tökéletesen felkészült. A gazdag ember pszichózisa volt ez, aki komitékban, tárgyalótermekben hümmög és vitatkozik, amikor a valóság már zítaján dörömböl. Kiszámították, hogy egyetlen város, például Calais értékesebb, mint a teljes hadiél-szerelés, melyre szükségük volt s melyet a szövetsé-

tengeri brit flotta elpusztítása lesz a feladatuk. (Rador.)

Berlin. (Rador.) A német sajtó hangsúlyozza, hogy milyen döntő szerepe lesz Olaszországnak az Anglia elleni háboruban. Reáhal majd a feladat, hogy a Földközi-tengeren és Afrikában harcoljon. Olaszország Franciaország ellen csak azért kezdett így kiváncsán harcolni, mert a német érdekek ezt így kívánták. Angliával szemben azonban egészen más a helyzet. A német lapok egyöntetű megállapítása szerint Angliára ugyanaz a sors vár, mint Franciaországra, de a tervekről, amelveket kidolgoztak semmi sem szivárgott ki.

Csak az angolok ellen folyó háboru befejezése után kerül sor a franciákkal való békétárgyalásokra

Bordeaux. (Rador.) A Havas-ügynökség jelenti: Diplomáciai körökben Franciaország jelenlegi helyzetét összehasonlítják az 1815. évvel, mert akkor is épp úgy, mint most az általános európai problémákat kellett megoldani. Franciaországot súlyos csapás érte, de szerepe továbbra is fontos marad a kontinensen és a francia problémák megoldása nem választható el az európai kérdések megoldásától. A francia kormány még csak nem is sejteti, hogy mik lesznek a békefeltételek, de jobbnak tartja a maga részéről is, ha a békétárgyalások csak alapos és előzetes tanulmányozás után veszik kezdetüket és ha összevonják az európai kérdések megoldásával. Ez természetesen csak az Anglia elleni háboru befejezése után várható. Ami a francia-angol viszonyt illeti, megállapítják, hogy külön békéről nincs szó és hogy a fegyverszünet egy kétségbeesett helyzetet igazolt. Angliát állandóan tájékoztatták a helyzet alakulásáról és több ízben felmerült az ellenségeskedés befejezésére irányuló tárgyalások lehetősége. Junius 14-én Toursban egyenesen megkérdezték az angol kormányt, hogy milyen választ adna Anglia arra az esetre, ha Franciaország kénytelen volna az ellenségeskedést beszüntetni. A válasz az volt, hogy Nagybritannia továbbra is vállalja kötelezettségeit és ha győzelmesen kerülne ki a háboruból, Franciaországot régi nagyságában helyreállítaná.

A fegyverszünet tárgyalások megindítása

Csak amennyit hangoztatnak, hogy a támadás megindul és rövidesen győzelemmel fog végződni.

Kikérheti Németország a Franciaországba menekült németeket

Berlin. (Rador.) A német-francia fegyverszüneti egyezmény 18. pontja szerint Franciaország köteles kiszolgáltatni a területén tartózkodó olyan németeket, akiket a német kormány megnevez. Ezzel kapcsolatban rámutatnak arra, hogy az Ausztriából és Csehszlovákiából emigrált németek kiadatását is kérhetik.

val kapcsolatban különböző kiegészítő felvilágosításokat hoztak nyilvánosságra. A compiegnei erdőben lefolyt találkozás során Keitel tábornok rámutatott arra, hogy azért kell ilyen súlyos feltételeket szabni, hogy Németország nyugodtan folytathassa a háborút Nagybritannia ellen. Ha az ellenségeskedés megkezdődik, úgy a megszállás feltételeit revideálni fogják. A tárgyalások egyik alapvető pontja az volt, hogy Németország ne kaphasson francia fegyvert, amit Anglia ellen használhat majd fel. Franciaország egy pillanatra sem gondolt arra, hogy flottáját kiszolgáltatassa és sikerült is elérnie, hogy a francia flotta csak ellenőrzés alá kerüljön és sem Olaszország, sem Németország nem gondolt a francia flotta megsemmisítésére. A francia légi haderő rendkívül meggyöngyült az utóbbi hónapok harcai következtében és azokat sem használhatják fel Anglia ellen.

A gépeket leszerelik és a motorokat az ellenőrző állomásokra költözik. A fegyverszüneti bizottság állandó érintkezésben áll a németekkel és az olaszokkal, hogy megállapítsa a megszállás végleges feltételeit, az áruforgalmat, az átkeletést a megszállt és meg nem szállt zónák között, stb. A francia bizottság elnöke Hutzinger tábornok. A tárgyalások hangja hideg, de korrekt volt. Kezdetben mondhatni, hogy rideg volt. Később azonban, amikor katonák kezdtek meg a tárgyalás egymással, a légkör barátságosabbá vált és a német bizottság gyakran emlékezett meg a francia hadsereg hősiességéről. Ez a hadsereg többet tett, mint hogy a becsületét megmentette, mert a lehetetlennel kísérletezett, amikor a franciaországi csata kezdetén 55 hadosztállyal vette fel a harcot 144 német

hadosztállyal szemben, amelyhez még 11 páncélos hadosztály járult. A háboru végén a németeknek még 80 tartalék hadosztályuk volt.

Weygand tábornok napiparancsa

Bordeaux. (Rador.) Weygand tábornok hadügyminiszter, a francia hadsereghez a következő napiparancsot intézte:

„Tisztek, altisztek és katonák! Szünet nélküli elkeseredett harcok után a harc megszüntetésére adom ki a parancsot. A sors nem kedvezett fegyvereinknek, annak ellenére, hogy ti valamennyien csodálatra méltó módon tettetek eleget kötelességeteknek és hősiességetek az ellenfél is elismerte. Harci szellemetek méltó volt tradíciók dicsőségéhez. A becsületet megmentettétek és büszke vagyok rátok, Franciaország népe meglepedéssel tekint felétek, akik kötelességeketek teljesítettétek és meg szereztétek a bizalmat és megbecsülést. Az elmúlt évszázadok során Franciaországot több ízben legyőzték, sok szerencsétlenség érte, de mindig feltámadt. Maradatok egységesek és legyetek bizalommal vezetőitek iránt és engedelmeskedjétek a legszorosabb fegyvelemben. Ilyen feltételek mellett nem lesznek hiábavalók szenvedéseitek, bajtársaitok áldozata, akik elesetek a harcmezőn. Bárhol is legyetek, küldetésetek még nem ért véget, mert rátok vár az erkölcsi és anyagi újjáépítés holnapi nagy munkája. Fel a fejjel barátaim, éljen Franciaország!”

Corbin londoni francia nagykövet lemondása

Londonból jelentik: Corbin londoni francia nagykövet, aki egész pályafutása alatt az angol-francia megértésért küzdött, ma beadta lemondását. A Reuter-iroda diplomáciai szerkesztője annak a véleménynek adott kifejezést, hogy Corbin személyes okok miatt adta be lemondását. Corbin egész életét az angol-francia együttműködés, képviselésének szentelte és az utóbbi napok eseményei lehetetlenné tették, hogy hivatalos állásában folytathassa tevékenységét. Újabb híradások arról számolnak be, hogy a londoni francia nagykövetséget Roger Chambon követségi tanácsos fogja vezetni.

Egy meg egy, az kettő

Ira: Undt Imre

A tanársegéd szobájának ajtaján vékonyka, lágy kopogás hallatszott.

— Tessék.

Sós Ili elsőéves bölcsészhallgató nő kerekre nyitotta szemét a szoba világosságában, ahová a vén, öreg egyetem sötét folyosójáról belépett. A kerek szem csakhamar megtalálta, akit keresett, aztán félnék pislogásba kezdett jobb híján, mert gazdája bizony nem tudott mit mondani a szigorú szemüveges, fölöttes hangú elött.

A tanársegéd mintha elmosolyodott volna:

— Nos, Sós kisasszony, nem tudja, miért kergettem?

A lány tévován mondta:

— En voltam az egyetlen, aki nem kapta vissza a dolgozatát. Taján emiatt?

— Eltalálta. Ugyanis nem öhajtottam a kolégám előtt foglalkozni veje.

— Miért?

A tanársegéd behajította az ujjait és a körmet nézegette.

— Megmondjam őszintén? Hát megmondom. Jól akarok vele és ha más formások között is, esetleg később, feltétlenül értésére kellett volna adnom, hogy a maga matematikai tudása, kisasszony, csapnivaló és kész rejtély számomra, hogy miért választotta ezt a szakot, amikor egyáltalán nem tud számolni.

Sós Ili kisasszony pár pillanatra úgy látta, hogy piros szöcské ugrálnak a szeme előtt, aztán már csak a kibuggyanó könnyek mezejét érezte és fél kezével gyengén megfogozott a közeli asztal sarkában:

— De hiszen a gimnáziumban...

— Nézze, — emelkedett fel a székből a tanársegéd és a lány mellé állt — itt az egyetemen egészen mások a követelmények. Ami egy alsóbb iskolában jó, az itt meg nem felelő lehet. A maga készsége, Sós kisasszony, viszont egyenesen rossz.

A leány könnyeit itatta apró zsebkendőjével. Használta, mert olyan sűrűn jelenkezett az után-pótlás és a toló könnyek mellett oly sűrűn kelték szárnyra apró fuvallatnyi kis sóhajok, hogy az asszisztens egyszeribe komoly megbánást érzett:

— No, azért nem kell úgy szivárogni a dolgozot. Végére is nem történt semmi.

— Semmi? — kändikált ki a lány a zsebkendő ázótt kis gombóca mögül. — Semmi? Csak éppen azt adta értésemre, hogy nem tudok számítani, hogy...

Most már zokogásba fullt a sírás és a tanársegéd riadtan nézett az ajtóra, hogy nem mozgattja-e meg valaki a kilincset. Ennek a vibrációnak már a feje se réfa.

Megérintette a leány vállát:

— Mondok magának valamit. Sós kisasszony. Mondok valamit és talán a segítségére tudok lenni abban, hogy az előbb mondott véleményemet megváltoztathassam. Igazán nem gondoltam arra, hogy ilyen keserűséget okozok magának. No, hagyjuk a könnyeket, én meg féltetem az ítéletemet: lássuk csak, hogyan is dolgozta ki ezt a tételt...

A tanársegéd maga elé fektette az asztalon a tétel bizsergő számjegyeivel teleirt papírlapot:

— Jöjjen csak. Sós Ili, nézzük, hogyan is fest ez a levezetés.

A férfi vállá fölött szipákoló kis orroccka jelent meg:

— Itt vagyok.

— Lássa, lássa, itt mindjárt egy sereg egyszerűsített nem hajtott végre. De nem is csoda aztán, hogy valóságos csillagászati számok ugranak ki a szorzatoknál. Micsoda fölösleges homzségés...

— Csakugyan.

— Ugye. Igy, nézze csak, mindjárt egyszerűbb és világosabbá válik a dolog. A könnyekkel elkészült már?

— Ó...

— Akkor meg merem mondani, hogy innen kezdve, a determinálástól, az egész levezetés pá-

nkszerien összegabalyodik. A fonal sima menete helyett az történi, amit egy pákosztos óca szokott csinálni, ha magára marad egy pamutgombolyaggal.

— És ez a cica én lennék?

A tanársegéd fölpillantott:

— Ha elég erősnek érzi magát az ilyen személynéskedő hasonlatokhoz, akkor igen. És ide nézzén, itt mi van?

— Egy beszorzás.

— Ugy van. Hárommal. Nézze meg egy kicsit jobban, milyen az eredmény? Hibás. Hárommal nem tudott helyesen szorozni. Sós kisasszony. Ami, tudtommal, elsőosztályos anyag. Ha nem is a gimnáziumban. Ne haragudjon, de ez már egyenesen üdén hat itt az egyetemen.

— Szóval most újra hallhatom a szigorú szentenciát?

— Nem. Szedje össze egy kicsit magát és holnapra csinálja meg újra az egész tételt. Délben itt talál. És ha valami nem megy, csak nyíson be bátran máskor is. Sőt majd át is vesszünk egy-két alapvető dolgot, jó?

A leány tekintetében csupa tudományssomjú állt.

Őszinte hálálkodással nyújtott kezét:

— Igazán nem tudom, hogyan köszönjem meg ezt.

Hanem a második szemeszterből mégse lett semmi.

Sós Ilike bizony sutba dobta az indexét, mindjárt tavasszal, hogy csak úgy porzott. És amellet nem is esett nehezére az egyetemről való elválás. Ha rá gondolt, még szinte mosolygott is, hogy el akarta végezni a matematikai szakot.

Mindamellett nem érezte hátrányát annak, hogy a hivatott vélemény szerint nem tud számolni. Ilyen aggodalmak nem is bolygatták. Különösen amióta a tanársegéd ur megkérte a kezét és ezt a számadást egy holdgító igennel tette egyértelművé.

Folytatja élénk tevékenységét a brit légihaderő

London. (Rador.) A légügyi minisztérium jelenti: Angol bombavető repülőgépek folytatták tevékenységüket Hollandiában és Északnyugat-Németországban, ahol repülőtereket és katonai célpontokat támadtak meg. Az arnheimi, borkumi és lingeni repülőterek szenvedtek nagyobb károkat és a holland határon egy vasúti hidat is elpusztítottak az angol bombák. A hami vasúti csomópont is megrongálódott és nagy tűz keletkezett a dornsteini pályaudvaron, a Ruhr-vidéken. Az osterfeldi rendezőpályaudvar komolyan megrongálódott és találatok érték a mannheimi petroleumfinomítót. Bombázó repülőgépek hullottak le a brémai repülőgépvárra és robbanások következtek be a kölni vegyigárakban. Helgolandban egy munióraktár a levegőbe repült. Az egyik vízszatéró bombavetőgépünk lelőtt egy ellenséges vadászgépet. Valamennyi gépünk sértetlenül visszatért támaszpontjára és csak két Skandinávia felett végzett felderítő gépünk hiányzik.

Eden angol hadügyminiszter szerint Nagybritannia hadserege a támadásra fekteti a fősúlyt

London. A Reuter távirati iroda jelenti: Eden hadügyminiszter tegnap beszédet mondott, amelynek során hangsúlyozta, hogy defenzív háborúval nem lehet célt érni.

Az angol hadsereg minden akciójában a támadásra fekteti a fősúlyt. Ez a harci szellem nyilvánult meg az angol szárazföldi, tengeri és légihaderők tegnapi támadásai során is, amikor az angol hajóhad védelme alatt felderítő csapatokat szállítottak partra a németek által megszállott területek több helyén.

Ezek a támadások amelyeknek felderítés volt a céljuk, főképpen sikeresek. A hadügyminiszter ezután megállapította, hogy az angol csapatok közel keleten nagy elszántsággal, bátorsággal harcolnak. Bejelentette, hogy

az angol hadsereg megtett minden előkészületet az angol szigetország védelmére.

A közel egymillió angol hadsereggel az expedíciós hadsereget, kanadai, újzeelandi csapatokat kell hozzászámítani, valamint azokat a francia csapategységeket, amelyek az angol expedíciós hadsereggel érkeztek Angliába.

Megállapította, hogy minden Anglia ellen irányuló ellenséges támadás kudarcra van ítélve.

Emlékeztet arra, hogy a flandriai harcok során az angol légi haderő nagy fölényt mutatott és naponta 60-70 német repülőgépet tett ártalmatlanná. Saját országának védelmében az angol légi erő még erőteljesebben fog harcolni. (Rador.)

Bejelentették az angol alsóházban, hogy Indiában bevezetik a kötelező katonai szolgálatot

London. (Rador.) Amery indiai államtitkár bejelentette az alsóházban, hogy nemskára kihirdetik a rendeletet, amely lehetővé teszi Indiában a kötelező katonai szolgálat bevezetését. Amery egy másik törvényjavaslatot is benyújtott, amely India fő kormányzójára ruházza át a hatalmat, hogy ez intézkedhessen abban az esetben is, ha India és Anglia között az összeköttetés megszakadna.

Kétszáz bombát dobtak egy holland városra

Amszterdam. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Kedd éjjel brit repülőgépek támadást intéztek Helder városa ellen, miután előző pénteken szétrombolták a tengerészeti kórházat és számos magánházat. 200 bombát dobtak a város központjára. Óriási tüzek keletkeztek. A polgári lakosság közül 36 ember meghalt, 22 megsebesült. A lakosság felháborodása határtalan.

Berlin megállapítja, hogy nincs jelentősége az angol partraszállási kísérletnek

Berlin. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Az angol hivatalos jelentésben szerdán azt tüntették fel, hogy angol csapatok sikeres partraszállást hajtottak végre és igen értékes felderítő hadműveleteket hajtottak végre. Német részről az angol partraszállási

hadműveletet egészen jelentéktelennek minősítették és az összecsapásnak mindössze 2 sebesültje volt. Az angolok néhány torpedónaszád kíséretében igyekeztek partra szállni, ez azonban semmi jelentőséggel nem bír, és nem szolgált egyéb, minthogy bebizonyítsa miszerint Anglia hajlandó lett volna segíteni Franciaországon.

A közelkeleti francia csapatok nem teszik le a fegyvert

London. Beyruthból jelenti: Puaux szíriai fő kormánybiztos és Mitelhauser tábornok, a közelkeleti francia csapatok főparancsnoka együttes nyilatkozatot adtak. Ebben ítéseknek nyilvánítják azokat a híreket, amelyek szerint a szíriai hadsereg leteszi a fegyvert. A legnagyobb határozottsággal kijelentik, hogy Szíriában és a Közelkelet másik részén lévő francia szárazföldi, légi és tengeri haderők tovább harcolnak. (Rador.)

Puaux szíriai fő kormánybiztos kedden este rádióbeszédet intézett a lakossághoz. Ennek során a leghatározottabban kijelentette, hogy a szíriai francia katonai főparancsnoksággal egyetértésben arra a megállapításra jutottak, hogy nem lehet szó fegyverletételről sem Szíriában, sem Levante-n. A fő kormánybiztos kijelentette, hogy nem ismeri el magára nézve kötelezőnek a bordeauxi kormány által aláírt fegyverszünetet, mert ezt a francia kormánytól kikényszerítették.

Anglia cáfolja, hogy békeközvetítés érdekében puhatolódzna

Genf. (Rador.) A német távirati irodának jelenti: A londoni tájékoztató minisztérium megcáfolja azt az amerikai rádióállomások által közölt hírt, mintha Anglia Madridban a békeközvetítés irányában puhatolódzott volna. A Havas-ügynökség szerint az angol fő-

Angol járőrök behatoltak a szomáli földre

Nairobi. (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti, hogy szerda este az angol szárazföldi járőrök minden ellenállás nélkül 37 kilométernyire behatoltak az olasz Szomáli-földre. Ellenséges repülők Lokitanugra 12 bombát vetettek, de semmiféle anyagi kárt nem okoztak. Angol felderítő repülőgépek az olasz Szomáli felett folytatták tevékenységét. Erős ellenséges csapatok harcokocsikkal az abesszin-angol határon megtámadták az egyik angol előőrs-állomást. Négy órai heves harc után az angol helyőrség visszaverte a támadókat.

város illetékes köreiben jelentették, hogy Sir Samuel Hoare madridi angol nagykövet semmiféle formában nem lépett érintkezésbe a béke, vagy a fegyverszüneti tárgyalások felvétele érdekében.

Törökország magatartása a nemzetközi események alakulásával kapcsolatban

Ankara. (Rador.) Tevfik Saidam miniszterelnök, a nemzetgyűlésen több felszólalásra válaszolva, kijelentette, hogy Törökország továbbra is megőrzi nem hadviselő magatartását a haza biztonsága és védelme céljából. A katonai előkészületek végetértek és Törökország továbbra is figyelemmel kíséri az események feloldását.

Különben a török sajtóban a legmélyebb benyomást keltette a francia katonai hatalom összeroppanása. A lapok azt a tényt emelik ki, hogy most a feltétlen semlegesség jobban megfelel Törökország érdekeinek és ez bekapcsolódik a szovjet külpolitikai érdekeibe is. A török sajtóban az utóbbi napokban megszüntek a Németország és Olaszország elleni támadások. A lapok megállapítják, hogy az Anglia elleni német támadás csak egyik szakasza az angol világbirodalom ellen indítandó harcoknak, miután Anglia a Földközi-tengeren is számos támaszponttal rendelkezik. Török politikai körökben attól tartanak, hogy az Anglia és Németország közötti kíméletlen háború átterjedhet a Földközi-tenger keleti medencéjére is. Az Eszmer című török lap azt írja, hogy a Balkán-államoknak félre kell tenniük minden ellentétet, hogy az elővetkező béketárgyaláson egységesen lépjenek fel.

Ankara. (Rador.) A francia katonai hatalom összeroppanása következtében ismét felvetődött a szíriai kéri-

dés. Irak külügyminisztere Ankarában tartózkodik és Irak 5 éves királya számára követeli Szíriát. A török kormány ezzel kapcsolatban jelentést adott ki, amely szerint Törökország Észak-szíriára és Aleppora formál igényt.

Jugoszláv nyugtalanság az angol tengeri szállítások elmaradása miatt

Belgrádból jelenti a Radiopress: A jugoszláv fővárosban kínos meglepetést keltett az a hír, hogy Anglia nem teljesíti szerződéses kötelezettségeit a semleges államokkal szemben, mivel nem képes a tengeri szállításokat biztosítani. A Pravda szerint a jugoszláv vállalatok és kereskedelmi csoportok körében ez a hír nagy nyugtalanságot támasztott, mivel számos kereskedelmi szerződést jugoszláv részről előre kifizettek. Az előlegezett kifizetések összege 200 millió dinárt tesz ki. Angol részről még azt is kijelentették, hogy jelenleg nincsenek abban a helyzetben, hogy az előlegeket visszafizessék.

Hivatalos közlemény

A Rador félhivatalos távirati iroda jelentése

A KIRÁLYI UDVAR MINISZTERE 35. SZÁMU KÖZLEMÉNY.

A királyi udvar minisztere közli: Öfelsége a király elnöklése alatt ma 12 óra 30 perckor koronatanács ült össze. A megtartott tanácskozás a koronatanács tárgyalás alá vette a moszkvai román követ által június 26-án 22 órakor az orosz szociálista köztársaságok uniója kormányának Basarabia és Bucovina északi részének átengedésére vonatkozóan vett jegyzékét, melyre választ vár a június 27.-i nap folyamán.

A román kormány attól a kívánságtól vezelve, hogy az orosz szociálista köztársaságok uniója és Románia között a jóviszonyt fenntartsa, kérte a Szovjetunió kormányát, hogy jelölje ki a helyet és időt, ahol a két fél bizottságai a kérdésről tárgyalhatnak.

A tanácskozáson résztvettek a királyi tanácsosok, az összes miniszterek, Macovej mérnök és Florea Tenescu tábornok, vezérkari főnök.

Bucuresti, 1940. június 27.

URANIA: mindig vezet. Tel.: 12-32. Kellemes hívás terem.

5, 7.15, 9.30

Az évek leglebilincseltebb, legszenzációsabb és legérdekfeszítőbb filmalkotása:

A BESTIA

Paulette Goddard és Bobe Hope. — Háborús UFA, Paramount és ONT román hirdók Páris bombázása, Német ejtőernyősök Norvégiában, Olaszország hadüzenete Anglia és Franciaországnak

Holnap,

szombaton este 9 és fél órai kezdettel ünnepélyes megnyitót

„Moulin Rouge“ Világvárosi műsor

Garden dancing. A vasútállomással szemben. Kortvarieté. Tel. 13-85. Kimondottan családi attrakciók. Szolid, olcsó árak.

„KOZAK-BODOCZKY“ hét tagu jazz zenekara hangversenyez

Minden arany Amerikába vándorol

Súlyos helyzet elé állítja az USA gazdasági életét a sárga fém korlátlan beüzemlése

Newyork. Amerika ma az egyetlen nagy állam, amely háborítatlanul dolgozik és szállít. Az ipari cikkeit és nyers terményeket exportáló államok közül a négy legjelentősebb harcban áll: Anglia, Németország, Franciaország és Japán. A világi teherterhelése csökken. Gyáraik elsősorban a hadseregük szükségleteit látják el, s akárcsak a világháború idején — kénytelenek jól beszerzett árucikkeit elhanyagolni.

A blokád hatása

A blokád folytán Németország külkereskedelme főleg a délkelet-európai államokra, a skandináv államokra, a Balti-tenger környékére és Oroszországra támaszkodik. Anglia a dominiumaival és gyarmataival igyekszik ellátni magát, de igen nagy mennyiségben kénytelen külföldről nyersanyagokat és hadiszereket behozni.

Ezekért a külföldi árukért, ha nem sikerül neki iparcikkeket szállítani, kénytelen aranyban fizetni. De Angliában szintén egyre több ipartelepet szerveznek át hadianyaggyártásra és így egyre kevesebb lesz az iparcikkfőleség, amelyet a külföld számára tovább adhatnak.

Franciaország kivétele, különösen most, amikor iparvidékek nagyrésze a németek kezére került — semmivel egyenlő. A négy nagyhatalom közül még aránylag Japán áll a legjobban. A kétféle háború ugyan nagyon megviselte gazdasági életét, egyik legjobb vásárlója, Kína elszegényedett, India csökkentette fogyasztását s iparcikkeit nem a külállamok, hanem saját hadserege fogyasztja. mindezek ellenére Japán a kínai hadviselés nem állította oly minden irányban kiterjedő küzdelem elé, mint a nyugati hatalmak az európai háború. Volt ideje és módja, — ha nem is túlságos mértékben, — kivételre dolgozni s főleg Dél-Amerikában új piacokat szerezni a régiéknél.

Jelenleg az a helyzet, hogy a legnagyobb ipari államok nem eladni, hanem vásárolni akarnak. És ebben a példátlanul nagy nyersanyag- és iparcikkkeresletben csaknem egyedül áll Amerika — mint szállító a világpiacon. Számban ki sem fejezhető vagyontok ömlenek most az Új Világ felé.

„Arany-guta“

Az ismeretes „fizessd és vidd“ alapon kötött üzletek első eredménye az lett, hogy Amerikát megint az „arany-guta“ kerülte. Eddig is az Egyesült Államok rendelkezett a világ legnagyobb aranyraktárára. Ha ez ilyen útemben megváltozik, akkor ennek az önmagában tehetetlen sárga fémnek a felhalmozódása igen súlyos helyzet elé állítja az amerikai pénzügyi és gazdasági világot.

Egyelőre Amerika még gyűjti az aranyát. Mint a földkereség egyetlen nagy szállítója korlátlanul szabja az árakat. Oroszország lehetne csak méltó ellenfele ebben a példátlan üzleti lehetőségben, kimeríthetetlen nyersanyagkészletével, de a Szovjet elkésett nagyiparának megteremtésével, illetőleg fejlesztésével, Oroszország gyárai igen sok esetben még az otthoni szükségletet sem tudják hiánytalanul ellátni, nemhogy külföldre szállíthassanak jelentős tételt.

Ezzel szemben Amerika külkereskedelme 1939. szeptemberétől számított fél év alatt hatalmas ugrást mutat. Ötvenöt százalékkal több árut adott el külföldnek, mint egy évvel ezelőtt ugyanebben az időszakban. Külkereskedelmének forgalma az egy Belgiumot kivéve, minden országgal szemben növekedett. Angliának 17%, Kanadának 48%, Ausztráliának 44%, Franciaországnak 134%, Oroszországnak 81%, Olaszországnak 60%, Dél-Amerikának 45%-kal adott el több értékű árut ebben a fél évben, mint egy évvel ezelőtt.

USA — a délamerikai piac

Ebből a legjelentősebb tétel a délamerikai forgalom emelkedése. Ugyanis a délamerikai piacokért nagy versengés folyt a világháború után Anglia, az Egyesült Államok és Németország között. 1914-ig Dél-Amerikában a legtöbb árut Anglia adta

el, de a békekötés után az első helyről kiszorította Amerika, majd a második helyről Németország.

Most úgy látszik Anglia és Németország helyét is az amerikaiak akarják betölteni Dél-Amerikában. Ez pedig számszerűleg, a mostani háború kitörése óta, körülbelül egy félv év alatt egymilliárd-

ketőszázmillió pengő forgalomnövekedést eredményezett.

Talán nem érdektelen megjegyezni, hogy az európai harctéri események folytán Amerikát vesztés is érte, amennyiben a francia, svéd, holland, olasz és belga üzletekről le kell mondania. Ezek összege az elmúlt fejlesztendő alatt majdnem egymilliárd volt. Egymaga Franciaország szeptemberétől ez év májusáig 134%-kal többet vásárolt Amerikától, mint egy évvel ezelőtt! Ezek a számadatok is azt mutatják, hogy a háború milyen meglepetésszerű és márcól-holnapra bekövetkező súlyos eltolódásokat okoz a világkereskedelemben. (n. k.)

Olcsón vette és ad a **Gólya** áruház árucikkeit vevőknek
Zsebkezdő 9-19-29 lal

Gólya áruház árucikkeit vevőknek
Mészáros-utca 1. Férfi zokni 19—29—39 lej

Aknákkal elzárták a Panama-csatorna bejáratait

London. A Reuter távirati iroda jelenti Washingtonból: Az Egyesült-Államok hadiflottájának legnagyobb része a Hawaii-szigetek környékén hadgyakorlatot folytatott. A flotta váratlanul parancsot kapott az indulásra. Hogy a hajóhad merre halad és mi utjának célja, arra nézve nem tettek semmi közlést. A Fehér Házban tegnap megtartott sajtófogadáson az újságírók kérdést intéztek ebben az ügyben Roosevelt elnökhez, aki azonban megtagadta a felvilágosítást.

Washingtonból érkezett újabb hírek szerint.

Dewey főállamügyész az USA republikánus pártjának elnökjelöltje

Filadelfia. (Rador.) A köztársasági párt kongresszusán vita nélkül és nagy elragadtatással fogadták el a választási programot. Később a köztársasági elnökjelöltek kijelölésére került a sor. Tíz nevet ajánlottak és az első választás során Dewey főállamügyész kapta a legtöbb szavazatot és így ő lett a republikánus párt hivatalos elnökjelöltje.

A köztársasági párti kongresszus elleni összeesküvést leplezték le

Newyork. (Rador.) A Daily News jelentése szerint a filadelfiai rendőrség leleplezett egy összeesküvést, amely a köztársasági párt vezetőinek nagyrészt akarta eltávolítani. A kik jelenleg Filadelfiában tartózkodnak. A lap szerint a kongresszus épületébe nyolc bombát helyeztek el és az összeesküvést egy rendőrtiszt leplezte le, akinek sikerült a merénylők körébe befészkelődni.

A Fehér Ház még nem döntött, hogy a bordeauxi kormányt vagy a londoni nemzeti bizottságot ismerje-e el

Washington. (Rador.) A Fehér Házban tegnap sem nem erősítették meg, sem nem cáfolták az amerikai sajtó jelentéseit, amelyek szerint a csendes-óceáni hadóhad egy részét az Atlanti-óceánra helyezték át. Mint az Associated Press jelenti, a Fehér Ház megtagadta az állásfoglalást

a Panama-csatorna bejáratának övezetét aknákkal zárták el. A Csendes-óceán felőli oldalról két ágyúteget, amely tízennégy 32 centiméteres ágyúból áll, az Atlanti-óceán partjaira szállították és ott felállították. A kongresszus hozzájárult 30.000 tengerész behívásával kapcsolatos költségekhez.

Hoover a kongresszus előtt kijelentette azt, hogy az Egyesült-Államoknak hajóhadát oly nagy mértékben kell kiképezni, hogy az Unió rendelkezze a világ leghatalmasabb flottájával.

Lemondott az USA haditengerészeti államtitkára

Washington. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelenti: Edison haditengerészeti államtitkár kijelentette, hogy ezideig egyetlen amerikai hadihajót sem adtak el, bár nyomást gyakoroltak a miniszteriumra, hogy több torpedórombolót engedjenek át Nagybritanniának. Edison különben már le is mondott államtitkári állásáról, mert Newjersey kormányzójává jelölteti magát.

Japán ellenőröket akar küldeni Burmába

Tokio. (Rador.) Az Asahi Sin Bum jelenti, hogy Japán jogot kért Nagybritanniától arra nézve, hogy ellenőröket küldjön ki Burmába. A lap kifejezi azt a kétségét, hogy Anglia eleget tenne ennek a japán követelésnek.

Szatmáron felelemelik az orvosi díjszabást

Szatmár. Az Országos Orvosokollégium szatmármegyei csoportja elhatározta, hogy az orvosdíjszabást a mai gazdasági viszonyoknak megfelelőleg felelemelik. Az új díjszabást orvosi bizottság állapítja meg.

CORSO nyáron is a legnagyobb siágereket hozza! Nvitott tétől 5, 7.15, 9.30 órakor

Rendkívül izgalmastémájú filmünket a cenzura nehézségei miatt a premiért mára kellett halasztanunk

Az Oceán lángokban

Hans Söhner, René Delgten

Híradóink tartalma: 1. Páris bombázása 2. Angol csapatzállítóhajók elsüllyesztése. 3. Tankok és repülőgépek izgalmasan szörnyű harcai. 4. A holland hadiflotta elengedése és hazatérése. 5. Hitler kancellár meglátogatja a harctereket Északfranciaországban, stb., stb.

Német terv Anglia megszállására

Irta: Parragi György

Franciaországnak a világtörténelemben páratlanul gyorsan bekövetkezett katonai és társadalmi összeomlása után a feltartóztathatatlan német harci gépezet előreláthatólag párnapon belül teljes erejével Anglia ellen fordul. Róma és Karthago élet-halál harca tehát csak most kezdődik meg. Érdekes, hogy éles szemű földrajz- és történettudósok előre látták ennek a végső harcnak végzettszerűen kikerülhetetlen elkövetkezését. A föltörő német világhatalom és a brit világbirodalom e drámai küzdelmét az újabb német tudós nemzedék között legvilágosabban Ewald Banse, neves német geográfus jóslta meg.

Banse professzor a braunschweigi műegyetemnek volt éveken keresztül a tanára és több könyve világhírnévé vált. Ő alapította az ugynevezett „Wehrwissenschaft”-ot, a honvédelmi tudomány tanszékét, amelyekben a háború lényegével, céljával, általában Németország háborús fölkészültségével foglalkozott. Ő hirdette a legteljesebb nyíltsággal és német őszinteséggel, hogy az új Németország csak a háború eszközeivel valósíthatja meg nagy céljait és csak egy új háború segítségével rázhatja le a versaillesi békeszerződés bilincseit. Óriási befolyást gyakorolt a német ifjúság lelkiületére, amely előtt a háborút erkölcsileg is igazolni igyekezett.

— „A Versailles alól felszabadulásunk körül minden sürgölődésünk nevelés és semmire vezet, ha nem vesszük sorsunk irányítását a saját kezünkbe és mindeneelőtt nem dolgozunk a háborúra való lelki fölkészültségünkön” — írja „Wehrwissenschaft” című munkájában. — Mert nem szabad kételkednünk abban, hogy mostani nyomorúságunk és eljövendő boldogságunk között ott áll a háború. A háború azonban ma már nem friss és vidám, katonazenés hadjárat, győzelmi lobogókkal és rendjelek bőségszarujával, hanem véres küzdelem, különösen anyagcsata, gáz és pestis, tank és repülőgép rémület, szegénység és éhség, lemondás és önfeláldozás... Teljesen hamis dolog a háboruban csak a pusztulást tekinteni. Kik ezt látják, azok csupán az emberéletnek és emberi műveknek a háború alatti megsemmisülését veszik észre, azonban ez csak múló jelenség, szükséges átmeneti állapot, az új föllendüléshez vezető acélfürdő.”

Amint látjuk, Banse is, éppúgy mint az olasz fasizmus szellemi előkészítői, Marinetti futuristái a háboruban „Bagno d'acciaio”-t acélfürdőt látnak. Ez az elmélet nagymértékben hozzájárult az önfeláldozásnak szinte a lehetetlenségig fölfokozott szelleméhez, amely a háboruban a német ifjúság lelkét áthatotta és amelynek a harciokocsik és a repülőgépek mellett oroszlárnérsze van a német győzelmekben.

Banse professzor működése azonban nemcsak német ifjúságnak a háborúra való lelki előkészítésére terjedt ki, hanem megmutatta az elkövetkező háború célját és győzelmének lehetőségeit is. E tekintetben nem képzeltünk el most aktuálisabb olvasmányt, mint „Raum und Volk im Weltkrieg” című könyvét, amelyben megjósolta, hogy az új háború végső leszámolás lesz Németország és az ös ellenség, a könyörtelen vetélytárs: Anglia között.

Említett művében rámutat többek között arra, hogy miért vesztette el 1918-ban Németország a világháborút. Ennek főoka szerinte többek között az volt, hogy Németország elmulasztotta megszállni és elfoglalni a mult világháború kezdetén Hollandiát, megszerezni a La Manche-csatorna francia kikötőit s főleg az, hogy Németország nem intézett közvetlen támadást angol szigetel ellen. 1934-ben megjelent eme könyvében Banse nyomatékosan hangsúlyozza, hogy az új háboruban ezeket a hibákat nem szabad megismételni. Épp ezért azt követeli, hogy ebben az új háboruban egyszerre kell megszállni a német haderőnek Hollandiát, Belgiumot és az északfranciaországi kikötőket. Ha ez megtörtént, aránylag

könnyű lesz hadsereget partraszállítani a csatornán keresztül Kent angol tartomány partjain, különösen, ha német kézen „lesznek” Dünkirchen, Calais, Boulogne kikötők, ahonnan a csatornát meg lehet ágyúkkal tisztítani az angol hajóktól. Ha ez megtörtént, következik a második és még fontosabb feladat: Kelet-Anglia megszállása. Mint Anglia terepviszonyainak alapos ismerője, Banse már egy évtizeddel ezelőtt részletes tervet dolgozott ki Kelet-Anglia megszállására nézve. Ezt a tervet említett könyvében megtalálhatjuk. Már a feladatnak ez a része is lehetővé tenné London elfoglalását annál is inkább, mert az angol fővárosnak nincsen semmi természetes védekezési lehetősége. Ezután következik Anglia leveretésének végső fázisa: a — középangliai iparvidéknek Anglia legsűrűbben lakott részének elfoglalása. Banse Írország föléli támadást is feltételez Dublin irányából. „Ha ez is sikerül — írja —, Angliával végeztünk.”

— „Bevalljuk, hogy szívesen elgondolko-

dunk Anglia megsemmisítésén — írja tovább —, amelynek előbb vagy utóbb be kell következnie e büszke és látszólag legvívóhatatlan nemzet életében és szívesen gondolunk arra, hogy az az ország, amelyet 1066-ban hódítottak meg utóljára, valamikor ismét idegen urnak fog engedelmessékedni.”

Banse jóslatai részben beteljesedtek. Nemcsak Belgium, Hollandia és a La Manche-csatorna került rövid idő alatt német kézre, hanem az Atlanti-óceán egész keleti partvidéke az északi Sarkkörön túl Narvikig. Franciaország, Anglia kardja összetörtén hever a németek lába előtt. A Banse által megjósolt nagy német—angol leszámolás órája ütött.

A Lavoro Fascista és a Messagero a „Nemzet Pártja” megalakulásáról

Rómából jelentik: A Lavoro Fascista „Politikai reform Romániában” cím alatt cikket közöl és megjegyzi, hogy a Nemzet Pártja egységes és totális rendszernek az alapja, majd a továbbiakban a következőképpen ír: A Carol király által ohajtott és létrejött politikai változást, a helyzet kettős következményé nek kell tekinteni: először is logikus fejlődése az 1938-ik alkotmányos reform által létrejött állapotnak, másodsor annak az Európában uralkodó eszmei forradalomnak a következménye, amely elkerülhetetlenül a totalitás felé vezet. Öfelsege Carol király két év óta totális értelmű, belső forradalomra készítette elő az országot. Annak idején összesen 30 pártot oszlattott fel, amelyek töredékekre osztották a román politikai erőket. Létrehozta a Nemzeti Ujjászületés Frontját. A NUF, mint

békéltető szerv jelent meg és fertőtlenítette a nemzetet a régi demokratikus ideológiától. Ez nem volt könnyű feladat, a Nemzeti Ujjászületési Front csupán előkészítő iskola volt. Egy olyan erős kormányzatra volt szükség, amely megfelel az idők dinamikus ütemének. Az új párt, amely egységes és totális, ezen az eszmei síkon halad. Carol király maga vette kezébe a párt vezetését, míg a vezérkar élére Urdarianu minisztert állította. Az uralkodó a néphez közeledik, hogy ezáltal végleges és szerves kapcsolatot teremtsen az uralkodóház és az állam élő lényege: a nemzet között.

A Telegrafo, Ciano gróf lapja, azt írja, hogy Románia bebizonyította, miszerint megértéssel és korrekt módon követi az események folyását. (Rador.)

A magyar törvényhozás házi részvétüket fejezték ki Horthy Miklós kormányzónak

Budapestről jelentik: A magyar felsőház csütörtökön délelőtt 10 órakor ülést tartott, amelyen Perényi Zsigmond báró elnökölt. Elnöki megnyitójában mélyszéges megdöbbenésének adott kifejezést a mélyszéges gyász felett, amely Horthy Miklós kormányzót érte egyetlen lánya, ifj. gróf Károlyi Gyuláné, született Horthy-Polette elhunytával. A beszédet a felsőház tagjai állva hallgatták végig és elhatározták, hogy részvétárvitatót küldenek a kormányzónak.

A magyar képviselőház ülésén Tasnádi Nagy András elnök emlékeztet meg a magyar kormányzó és családját ért súlyos gyászról. Bejelentette, hogy a képviselőház kifejezésre juttatta mélyszéges együttérzését, a temetés napján a képviselőház nem ülésezik és a temetésen küldöttségileg vesz részt.

Az elhunyt ifjú gróf Károlyi Gyuláné holttestét csütörtökön délelőtt a Rózsadombon levő vilábol átszállították a királyi palota egyik földszinti csarnokába és ott ravatalozták fel, majd pénteken

délelőtt 11 órakor Harta Lajos pápai kamarás rövid szertartás után beszenteli a koporsót, amelyet azután különvonaton Kenderesre szállítanak és ott délután 5 órakor helyezik örök nyugalomra. A különvonaton utazik a magyar kormányzó családja is. A temetésen megjelennek a magyar kormány tagjai, a követségek képviselői és a magyar közélet valamennyi vezető személyisége.

Kormány-nyilatkozatban jelenti be Japán külpolitikai magatartását

Tokió. A császár ma kihallgatáson fogadta Arita külügyminisztert, akivel a szombaton nyilvánosságra kerülő Japán kormánynyilatkozatot beszélte meg. Ebben a nyilatkozatban jelenti majd be Japán Keletázsia önkormányzatát és az európai háborúba való be nem avatkozás politikájának fenntartását. A japán kormány továbbá visszautasítja a jövőben minden harmadik hatalomnak Ázsia ügyeibe való beavatkozását.

FORUM FILMSZÍNHÁZ

TELEFONSZÁM 20-10

Conan Doyle pályadíjat nyert regénye után

MA: az utóbbi évek legizgalmasabb és legérdekesebb detektívfilmje

„Sherlock Holmes utolsó kalandja”

Basil Rathbone, Ida Lupino, Nigel Bruce és Alan Marshall-al.

Uj UFA-hiradó, a következő tartalommal: Itália hadat üzen Angliának és Franciaországnak 2. Dünkirchen megszállása, 3. A holland hadifoglyok szabadonbocsátása, 4. Páris bombázása és ülvárosainak elfoglalása, 5. A német csapatok átkaroló mozdulata és a francia front átörése 4000 német tankkal. — Előadások: 5, 7.15 és 9.30 órakor.

ARADI KOZLONY

Telefon: L. 31. Burgöncim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egyszeri ár... 840 lej | Negyedévi: 210 lej
Hónapos... 420 lej | Egy hó: apra 70.

Homokóra

Irla: Bibó Lajos

Ilyen idő járt akkor is. Apám reggel köszönés nélkül ment el hazulról. Anyám már hajnalba bevetette magát a konyhába és ott motoszkált a tűzhely körül. A várost és a portánkat támasztó köröltés tetéjén állottam és tekintéssel kutattam a távoli pusztát. Máskor ezekben az órákban már régen átléptem kalandjaim határát. Öcsémrel, Gáborral, meg Burkussal, kutyánkkal ott portyáztunk a szérűskertek körül, vagy nekivágtunk a Bodzának és harangszóra gazdag zsákmánnyal tértünk haza. Ott álltam a köröltésen és nem tudtam magamat elhatározni. A szürke égből most szűkebbre vonja a szemhatárt s az idegteszt jegenyek, meg roskadt kutagások csüggedten őrizték a messzeség peremét. Kiáltani akartam, hogy szólítsam Gáborra meg Burkust, de szívemre eddig ismeretlen, nyomasztó tehetetlenség ereszkedett. Tiszán és világosan láttam minden egyes tárgyat, zavartalan eszmélettel éreztem: a vizsgán ámentem, két elégséges áruklodott csupán bizonyítványomban; a régi vagyok, készen új vállalkozásokra: sárkányom a kamrában, gumipuskám a zsebemben; látom a fákat a nagy kertben, hallom a messzeség hívó hangját: — mindezt homályos tudattal megállapítottam és még sem tudtam megmozdulni. Készségtelenné tettem, valamely alattomos hatalom felkeit ellenem, hogy végre éreztesse erejét és kényszerítse, hogy szembenézzek vele.

Az ég szürke volt. A felhők néma kletnenséggel tartották a bezárult magasságot, a föld, mint ha magába húzódná hallgatott volna. Ekkor először életemben, sejtés rezdült át rajtam. Érzés mozdult meg szívemben: létem és személyem összefügg a környező világgal. Az akarat, amely a földet és eget, házunkat és az iskolát, Burkust és az eperfát megteremtette, nem végeztem emelkedett ki a semmiből, hogy betöltse a teret. Homályosan átrémült idegeimben, hogy a világnak tartalma és értelme van, amely az önmaga sorsán független tőlem és csupán végső célján azonos velem és végzettemmel.

Néztem a magába húzódt szürke égből, néztem a lélegzetvisszafojtva figyelő földet, néztem a fénytelen levegőt és végre fölértem a nagy és megsemmisítő titkok: porszem vagyok csupán a végtelemben. Egyetlen bizonytalan és halk hang a csendben, hulló révillet a csoda előtt és bus kis fájdalomcska a zengésben, amellyel az élet betölti a teret és időt. Igen, ott, a köröltésen állva, ébredő eszmélettel egyszerre fölértem: egy vagyok a füvekkel és fákkal, a mummögő bogarakkal és alacsonyan tovasuhanó fecskékkal, bugócsgámmal és a csillagokkal és a természet, amely, lám, most megragadta magát, szokásait, jókedvét és viharos ujjongását ebben a gyászba öltözött nyárba, jött és figyelmeztet: ember vigyázz, a dolgok formája kialakult, a lélek megtelt, közeledik az óra, amelyet kihívjal magad ellen.

Arva, bus féletem szállott meg és riadt festményben ott sajtott az eljövendő. Honnan tudhatam volna, hogy események következnek, amelyek megrázzák a földet és eget és a természet azért zárja be előre roppant kebelét? Gyermekek voltam és még nem láttam Isten arcát, hogy leboruljak irigyzatos szomorúság előtt. Csak álltam a föltés tetéjén, vártam, hogy felszakadjanak a felhők: Gábor meg jelenjen a tornácra és Burkus vinnyogva sürgesszen már, különben a kaland nyomtalanul elrezdül és az óra, amelyen nem nevetünk, soha nem tér vissza többé...

Ilyen idő járt akkor is. Apám reggel köszönés nélkül ment el és én már hajnal óta néztem a messzeséget.

ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: London 16.55, Newyork 44.75, Mlano 22.50, Berlin 17.7, Szófia 5.50, Belgrad 10.00, Bucuresci 2.25.

Az érettségre jelentkezettek 77.7 százaléka tette le a vizsgát. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszterium a beérkezett jelentések alapján megállapította, hogy érettségi vizsgára június hó folyamán 8184 jelölt jelentkezett, akik közül 6332 sikerrel tette le a vizsgát, tehát a jelentkezők 77.7 százaléka áment.

Nem jelenhetnek meg idegen nyelven írott lapok Görögországban. Athénből jelentik: A görög kormány intézkedése következtében június 30-tól kezdve Görögországban nem jelenhet meg idegen nyelven írott lap. Kivéve képeznek a törvényesen elismert nemzeti kisebbségek újságjai.

Angol mentők háborús statisztikája. Az angol mentőcsolnak-társaság jelentése szerint a háború kitörése óta 1932 hajótöröttet mentett meg. Ezzel a számmal elérte a heti 60 mentést, ami a világháború eredményével szemben háromszor annyi, mert akkor a hetenkénti mentések száma alig 22.5-t ért el. A hajózás az angol partvidék mentén tehát veszélyesebb, mint azelőtt volt.

NÉMETORSZAG ÁTVESZI MAGYARORSZAG ÖSSZES GYÜMÖLCS- ÉS ZÖLDSÉG-KIVITELÉT. Berlinből jelentik: A magyar külkereskedelmi hivatallal létrejött megállapodás értelmében Németország az idén átveszi Magyarország egész gyümölcs- és zöldségfeleslegét. Németország 15 millió márká értékben visz be Magyarországból friss gyümölcsöt és zöldséget. A magyar export fejlemelésének az a magyarázata, hogy Magyarország megszüntette Angliába a gyümölcs- és zöldségkivitelét, mely békében igen jelentékeny volt.

A többszázéves borlelet

A Kattegat-tengerszorosban, a norvég partok közelében van a kicsiny Mindszent szigete, melynek két házában mindössze öt ember lakik s egyetlen nevezetessége egy ódon kolostor mohalepte romja. A sziget háború vonalába esvén, gyakorlati keresztezik a légitrajok, miknek támadása elől lakói a kolostor romjai között húzták meg magukat. A napokban egy német iőrör túrkészte át a szigetet és a menekülteket az offshoreum időrágta falai között kedélyes borozás közben találta. Tudakozódásukra kiderült, hogy az átmeneti táborozók imalmukban át, meg átkutatták a kolostor összes helyiségeit, melynek során gondosan betalazott plncere bukkantak, ahol pókhálólepett, megfekelt hordók sora rejtgette a barátoknak a háborús fosztogatások elől biztonságba helyezett, évszázadokon át nemesedő, folyékony aranykincsét, amelynek titkát a hódítók gyilkos vasa belefotította a szorgalmas szakértőkbe. A szigetlakók hosszú évekre elegendő szórakozásnak beileggett, mert a német hatóságok az értékes óborgyujteményt leoglalták és elszállították.

Tüdőgyulladást kapott Hunyadi Sándor, akit Bordeauxból visszatérésre kényszerítettek az angol hatóságok. Budapestről jelentik: A „Magyarország” című budapesti lap a következőket közli: Hunyadi Sándor az ismert magyar író, mint köztudomásu. Bordeauxból kénytelen volt a „Washington” nevű gőzössön visszatérni Amerikába, mert ez a gőzös az amerikai kormány rendelkezése félszakította utját és Bordeauxból visszaindult. Hunyadi Sándor nem tudott partraszállni francia területen, mert nem rendelkezett francia vízummal Visszatért tehát Newyorkba, ahol tüdőgyulladásban megbetegedett és az egyik kórházban ápolják.

Művészházasság. Budapestről jelentik: Rösler Endre, az Operaház nagyhirű tenoristája és Sennye Vera, a Vígsház művésznője, a Nagyboldogasszony uton levő Lazarista-kápolnában csüörtökön délben tartották meg esküvőjüket.

Hajótöröttek

— Vajon ránk akadnak?
— Blzzon csak bennem, titkos ügynök vagyok és négy ország rendőrsége köröz...

Nőidivat-
ujdonságok

és nagymennyiségű

olcsó férfiszövet

érkezett

L. Motiu

d.vatáruházába, Arad. Consum-tag

Szenzációs olcsó árak!

NAGYVÁRADON MEGKEZDIK AZ UTÓLAGOS ÖSSZEÍRÁS SORÁN ELISMERT ÁLLAMPOLGÁROK VÉGLEGES IGAZOLVÁNYAINAK KIADASÁT. Nagyváradon dr. Scós István István képviselő felkereste Chirila polgármestert, akjhez azzal a kéréssel fordult, hogy intézkedjék, miszerint azok részére, akik utólagosan jelentkeztek az állampolgársági névsorba vajó felvételeire és akiknek az állampolgárságot az igazságügyi miniszterium elismerte s akiknek neve a Monitornál Oficiában már megjelent, végleges szövegű állampolgársági bizonyítványt állítsanak ki, hogy ezt minden hatóság akadálytalanul elfogadhassa. A polgármester közölte, hogy eddig személyzethiány okozta a késedelmet, de néhány napon belül megkezdődik a végleges állampolgársági bizonyítványok kiosztása, melynek időpontját úgy a nagyváradai városháza, mint a Magyar Népköztársaság az érdekeltek tudomására fogja hozni.

Üresedésben van az aradi törvényszéki orvosi állás. Bucurestiből jelentik: Az igazságügyi miniszteriumhoz történő felterjesztés értelmében több törvényszéki orvosi állás van üresedésben így az aradi törvényszéki orvosi állásra is pályázatot hirdet az igazságügyi miniszterium.

Európai gyermekek amerikai örökbefogadása

Örökbefogadás

Newyork (Rador) Roosevelt elnök mint az európai gyermekek támogatására alakult bizottság elnöke, már megválasztásának első napján 200 ajánlatot kapott olyan amerikai családoktól amelyek árván maradt európai gyermekeket hajlandók örökbefogadni. Az európai gyermekorsok a sálto: is élenken foglalkoztatják a „Newyork Harajd Tribune” kéri a kormánytól hogy hívja meg az Európából menekült gyermekeket az Egyesült-Államok vendégként. Hasonló érteimben is a Daily Mirror is.

Emették a hálókocsi pótdíját. Bucurestiből jelentik: A vasút vezérigazgatója közli, hogy a hálókocsi pótdíját kilométerenként 10 baulval emelték. Így I. osztályon kilométerenként 1.50 banl, II. osztályon 1.10, III. osztályon 0.80 lej.

Dr. Róna orr. vége. Filorvos ismét rendel. Str. Gh. Popa 1-a.

Elégett egy műemlék a bályoki kastély parkjában. A bályoki kastély hatalmas parkjában többévszázados történelmi múltú kis templom állott. A templomot 1581-ben, tehát több, mint 360 évvel ezelőtt építették. A kis templom most gyujtogatás következtében elpusztult. Ghica György, volt orielikus a bályoki uradalom intézője, jelentette az ügyvétségnek a gyujtogatást és megnevezte a teret is. Nagy Bertalan vándor csavargó szemlévében. A feljelentés szerint Nagy Bertalan bejutott a kastély parkjába, tüzet rakott, amelytől meggyulladt a fatemplom és porráégett. Ghica György a kárt négymillió leire becsül.

VÉGET ÉRT A BODOKI MATILD.FORRAS BIRTOKLÁSA KÖRÜL FOLYÓ KÖZEL KÉTÉVTIZEDES PERESKEDÉS. A bodoki Matild borvízfórrás birtoklása körül közel kétévizedes pereskedés folyt, amelyben most hozott végső ítéletet a Semmitőszék. Mint ismeretes, a forrás tulajdonjogát megszerezni kívánó hét háromszéki politikai község ügyvéd-megbizottja: dr. Rauca-Raucanu Izidor különböző polgári keresetek megindításával kísérletezett és államellenes tevékenységgel vádolta a forrás birtokosait. A vádiratot úgy a sepsiszentgyörgyi törvényszék, mint a brassói tábla elutasította, most pedig a legmagasabb fórum szintén az elutasítás mellett döntött.

Betegséggel is igazolható az állampolgársági névjegyzékből való kimaradás

A Semmitőszék elvi jelentőségű döntése

Elvi jelentőségű és nagyfontosságú határozatot hozott egy szármári vonatkozású állampolgársági ügyben a bucuresti-i legfelsőbb Semmitőszék. Ismertes, hogy a törvény értelmében csak az kérhetette utólagos beírását az állampolgársági névjegyzékbe, aki igazolni tudta, hogy a névjegyzék összeállítása idején távol volt szülővárosától. A törvény kizárólag ezt az egyetlen igazolást fogadta el indokoltnak.

Özvegy Izsák Lajosné két gyermekes szármári özvegyasszony szintén elmulasztotta annakidején a jelentkezést. Kérte is utólagos felvételét, de távollétét nem tudta igazolni, csak azt bizonyította, hogy 1924-ben egész eszendőben beteg volt és özvegy asszony lévén, a betegség, amely ágyhoz kötötte, meggátolta jelentkezésében.

A szármári törvényszék azonban nem fogadta el ezt az érvelést, szigorúan alkalmazkodott a törvény előírásához, amely csak a távollét igazolása esetén ad módot az utólagos jelentkezésre és ezzel az indoklással elutasította özvegy Izsák Lajosné utólagos beírását.

Izsákne ügyvédje az ítéletet megfellebbezte. Az ügy az 1238—1939-es számú ügycsomóbot most került a bucuresti-i legfelsőbb Semmitőszék negyedik tagozatának tanácsa elé. A Semmitőszék egyben helyt adott özvegy Izsák Lajosné keresetének és kimondotta, hogy a betegség igazolása egyenlő értékű a távollét igazolásával, mert éppen így lehetlenné teszi egyes intézkedések, így a jelentkezés megételét, mint a távollét. A határozat értelmében a Semmitőszék módott adott Izsák Lajos özvegyének arra, hogy rövid határidőn belül igazolja, miszerint 1924-ben valóban beteg volt s amennyiben ezt megteszi, a Semmitőszék elrendeli utólagos beírását az állampolgársági névjegyzékbe.

Hitvesgyilkosságért feljelentette önmagát egy elmebeteg férfi

Budapestről jelentik: Hétfőn délelőtt zavarosan viselkedő fiatalember jelentkezett a budapesti rendőrség bünygyi osztályán. Elmondotta, hogy hitvesgyilkosságért tesz feljelentést önmaga ellen. Elmondotta, hogy Bajor Imrének hívják, 34 éves, vagyonőr. Felesége különváltan él tőle. Összekülönbözésük után az asszony Egyek községbe utazott szüleihez. Pénteken utánautazott és kérte, hogy térjen vissza, mert nem tud nélküle élni. De az asszony elutasította, mire előrántotta a revolvert és feleségére lőtt. A golyó a nyakat furta át és az asszony nyomban meghalt. A gyilkosság után ő elmenekült és két napig a környező erdőkben bujkált. Az éjszaka azonban visszatért Budapestre és most jelentkezik, hogy könnytén lelkismeretén. További kihallgatása során kiderült, hogy a fiatalember súlyos beteg: paralizikus.

Bucurestiben ítélik meg egy lengyel sikkasztó felett

Bucuresti. A bucuresti-i bünygyi krónikát elég gyakran tarkítják lengyel menekültek nevei. Legtöbbször apróbb vétségek elkövetéséért kerültek összeültetésre a vendéglátó ország közrendszeti hatóságával és igazságszolgáltatási fórumaival. De a napokban olyan különös bünygy került az illovi törvényszék elé, amely kikívánkozik a nyilvannosság elé.

Czerwiorsky Bronislaw, a Brzanny-i Takarékpénztár Rt. volt főpénztárosa — mint annyit hontalanná vált honfitársa — szintén Romániába menekült. Hogy az emigráció kenyérét izletesebben tegye és a pénztárat vagyonát megmentse az idegen kézbe való kerüléstől, a menekülés pillanatában volt rá gondja, hogy a pénztárállományt magához vegye. A tekintélyes összeggel — 100.000 zloty és 331 dollár — így könnyű lélekkel lépett át a román határt, ahol jó hazafihoz illően sietett jelentkezni a csernovici lengyel konzulátuson. Onnan Bucurestibe költözött és egész rendes polgár módjára berendezkedett és új életet kezdett. Nem is lett volna semmi hiba, ha itt a takarékpénztár egyik igazgatósági tagja fel nem ismeri. Ez ő után menekült el és — nem tudni milyen céllal — meg akarván vizsgálni a pénztárállományt, már csak az üres szekrényt találta. Feljelentette Czerwiorskyt az illovi ügyészségen, amely a vizsgálat lefolytatása után ki akarta adani a megszálló hatóságoknak, de végül is úgy határozott, hogy itt ítélik meg a sorsos ügyész elkészítette a vádiratot s az ügyet átjuttették az bíróságra.

Reuma, csúz, aranyér, nőibajok. - Teljes gyógyulás, kellemes nyaralás

VATA DE JOS

kénes és szénsavas hőgyógyfürdőn

Napi penzió: (háromszori étkezés, lakás) lei 160—180

KÉRJEN PROSPEKTUST!

VASUTI KEDVEZMÉNY!

SZÍNHÁZ

A Thalia operettegyüttesének bucsuelőadásai

A kolozsvári operettegyüttes vasárnap este befejező vendéjátékának utolsó három napja igen változatos és gazdag műsort ígér. Így ma este a Népközösség előadásában, olcsó helyárrakkal a

Vén bakkancsos és fia a huszár-t adják

Szombaton és vasárnap este a klasszikus operettirodalom legjobb alkotásainak egyike az örökszép zenéjű

Három a kislány szerepel a műsoron.

A gyermekvilág öröme szombaton délután háromkor olcsó helyárrakkal

Hamupipőke

című énekes, táncos, zenés gyermekdarabot adják.

Szombaton délután hat és vasárnap délután három órakor a nagysikerű

Pozsonyi lakodalom

kerül szinre olcsó helyárrakkal, hogy a szegényebb néposztálynak is alkalma legyen gyönyörködni a valóban fővárosi nivóju, pazar kiállítású, remek előadásban.

A vasárnap esti **Három a kislány bucsu** előadása előtt bensőséges megemlékezést tart a társulat Solymosán Magdáról, a tragikus körülmények között elhunyt, telelhetetlen hártársról.

SPORT KÖZLÖNY

Augusztus 18-án megkezdődnek a Nemzeti Bajnokság küzdelmei

Bucurestiből jelentik: A szövetség még hivatalosan nem döntött ugyan a kezdésre vonatkozóan, de annyi bizonyos, hogy ebben az esztendőben jóval előbb kezdődnek meg a küzdelmek, mint az elmúlt években. Hir szerint a nemzeti bajnokság A. osztályában az első forduló mérkőzéseit már augusztus 18-án megrendezik. A B) osztályos bajnokságban egyelőre teljes a fejtelenség, mert

a csapatok sorra lemondják részvételüket a ligabajnokságokban. A szövetség tudvaajvően a B) osztály helyett ligabajnokságok megrendezését tervezi, ezzel azonban az egyesületek nyúcsenek kibékülve és inkább nem indulnak a bajnokságban. Többek között a Juventus részéről is kijelentették, hogy a csapatot semmilyen körülmények között nem indítják a ligabajnokságokban.

A Szablóczky old-boy vándordij mérkőzések sorsolása

A Szablóczky oldboys-vándordij mérkőzésekre 8 csapat nevezése érkezett. A résztvevő csapatok a következők: Gloria, Birók, Astra, Crisana, ATE, Hakoach, Unirea és a rendező AAC. A mérkőzések július 7-én kezdődnek és augusztus 25-én nvernek befejezést. A sorsolás a következő:

Július 7: Gloria—Crisana 19 órakor, Birók—AAC 10.15, Unirea—Astra 11.30, Hakoach—ATE 9 óra.

Július 14: Astra—Hakoach 10.15 órakor, Unirea—Gloria 9, AAC—ATE 11.30, Crisana—Birók 19 óra.

Július 21: Astra—AAC 9 órakor, Gloria—ATE 19, Birók—Hakoach 11.30, Unirea—Crisana 10.15 órakor.

Július 28: AAC—Unirea 19 órakor, Astra—

Crisana 11.30, ATE—Birók 9, Gloria—Hakoach 10.15 órakor.

Augusztus 4: Astra—Birók 10.45 órakor, Crisana—ATE 9.30 órakor.

Augusztus 11: Gloria—AAC 19 órakor, Crisana—Hakoach 9, Birók—Unirea 11.30, Astra—ATE 10.15 órakor.

Augusztus 18: Gloria—Birók 19 órakor, Crisana—AAC 10, Hakoach—Unirea 17.30.

Augusztus 25: Gloria—Astra 10 órakor, Unirea—ATE 17.30, Hakoach—AAC 19 órakor.

Az egyesületek részéről a sorsoláson jelen voltak: Bozgan, Lupsa, Barbu II., Vogel, Zanon, Gebauer, Engel, Nedics. A rendezőegyesület részéről Holló István, Pálinkás Kálmán és Blénessy Béla.

A mérkőzések mind az AAC-pálván lesznek megtartva.

Szadovszky és Simkó a Rapidhoz irtak alá

A szokásos nyári játékvándorlások során Szadovszky Róbert, a Juventus válogatott kapusa, a Rapid csapatához írta alá igazolólapiját. Ugyancsak a Rapid részére igazolják át Simkót, aki hasonlóan a Juventus játékos.

O A KIS KK-MÉRLEGE. A kis KK keretében nyolc csapat játszik. Ezek közül a Perencváros 11 gólt ért el, míg a további sorrend a következő: Ra-

pid FC 5, Gradjanszky 5, Beogradszky 4, Slavia 3, Hungária 1, Ujpest és Venus egy egy gólt sem ruktak.

— JULIUS 15-TŐL AUGUSZTUS 5-IG SZABADSÁGOT KAPNAK A NEMZETI BAJNOKSÁGBAN SZEREPLŐ CSAPATOK JÁTEKOSAI. Bucurestiből jelentik: A szövetség elhatározta, hogy a bajnokság elindulása előtt alkalmat ad a játékosoknak arra, hogy kellőképpen kipihenhesék magukat. Eppen ezért úgy határozott, hogy július 15-től augusztus 5-ig a játékosok szabadságon lesznek.

„Nem történt árulás“!

Luigi Barzini szenzációs leleplezése Lipót belga király drámájának sötét hátteréről

Róma, Luigi Barzini, az ismert nevű olasz újságíró a Popolo d'Italia hasábjain szenzációs leleplezéseket közöl a belga összeomlás és a király állítólagos árulásának kulisszatitkairól. Kijelenti, hogy szó sincsen arról, hogy Belgium cserbenhagyta, vagy elárulta volna szövetségeseit, éppen ellenkezőleg: a szövetségesei hagyták cserben és árulták el Belgiumot a bajban.

Ismeretes, hogy Reynaud francia miniszterelnök május 28-án reggel rádióbeszédében jelentette be a belga fegyverletét és árulással vádolta meg Lipót királyt. „Anélkül, hogy szövetségeseit erről a lépésről előre értesítette volna”, mondotta Reynaud, „megadta magát az ellenségnek és így a Belgiumban operáló francia-angol sereget katasztrófális helyzetbe hozta”. Reynaudnak ezt az állítását Barzini egyszerűen hazugságnak mondja. A helyszínen megejtett vizsgálatok alapján megállapítja, hogy Lipót király már május 25-ikén reggel bejelentette Londonban ottani követe által, hogy a belga hadsereg katasztrófális helyzetbe került. 26-án délelőtt a király értesítette Weygand tábornokot, hogy Belgium elérkezett teljesítőképessége végső határáig és tartalékai ki vannak merítve. Ugyanazon délután hat órákor ezt a király személyesen mondta meg Blanchard tábornoknak, Weygand belgiumi megbízottjának. 27-ikén délelőtt 12 óra harminc perckor közölte III. Lipót Gort tábornokkal, az angol expedíciós hadsereg főnökével, hogy a további ellenállás kilátástalan és hogy el lehessen kerülni a teljes pusztulást, elkerülhetlenné látszik a kapituláció.

A frontot áttörték...

De ez még nem elég. Ugyanazon délután félórákor a király közölte a belga főhadiszálláson lévő francia misszióval, hogy a belga védelmi vonalak mindenütt át vannak törve és tekintettel a helyzet reménytelen voltára, parlamentert küldött a német parancsnoksághoz, hogy megtudja a fegyverletével feltételeit. Evvel kitűnő szolgálatakat tett a szövetségeseinek, miután a németek az ütött réseken keresztül azonnal megkezdheték volna az előnyomulást a tenger felé, de a parlamentér oda- és visszatérte legalább tizenöt óra nem várt haladékot biztosított az angol-francia haderőnek. Ugyanakkor a belga hadsereg a franciák rendelkezésére bocsátotta az összes kocsikat, szállításközöket, hogy megkönnyítse eltávozásukat Dunkerque irányába, sőt ezen felül a belga hadvezetőség az Yser folyót mesterségesen kiárasztotta, hogy így Dunkerque végleges elését néhány nappal elhúzza.

A parlamentert kiküldését 27-én, délután 4 órákor határozták el, a király és a belga vezérkar tanácskozásán, tehát fél órával azelőtt, hogy a szövetségeseiket erről a lépésről informálták. Itt kezdődött a zűrzavar. A belga főhadiszálláson lévő francia misszió lázasan kezdte keresni a szövetséges parancsnokokat — de azokat elnyelte a föld. Blanchard tábornoknak egyszerűen nyomavészett, senki se tudta megmondani, hova ment. A tábornok parancsnokságát sem tudták fellelni, miután sehol sem volt, ahol lehetett, vagy lennie kellett volna. Gort tábornok is feltehetően letűnt délutánra. Az ő vezérkara Casselben állomásozott, de a németek közeledésének hírére elmenekült.

„Feltétlen megadást“

A parlamentert öt órákor hagyta el a belga főhadiszállást és a német parancsnokságtól öt órával később tért vissza azzal az üzenettel, hogy a Führer feltétel nélküli megadást követel.

III. Lipót belső drámája evvel a mozzanattal érte el csúcspontját. Nem válaszolt rögtön a felhívásra, hanem mindenkit elküldött maga mellé, kijelentve, hogy egy óra hosszat egyedül akar maradni. Kisérete a szomszéd szobából hallotta, amint hosszu léptekkel fel alá járkált a szobában. Egy óra elmúltával, körülbelül éjféli fél tizenkettőkor, behívta hadsegédét, Van Overstraeten-t. Az elhatározás megszületett. Overstraeten elmondotta, hogy a hamutartók és a padló tele voltak szörva cigarettavégekkel. A király arca feltűnően sápadt volt, de nyugodt. Adta az utasítást, hogy a parlamentert haladéktalanul térjen vissza a német parancsnoksághoz és adja át az uralkodó hozzájárulását a kapitulációhoz. Kérje egyúttal a németeket, hogy hajnali négy órákor, amikor a belga hadsereget mindentől értesíteni tudják, szüntessék be a tűzést.

Ekkor újra megindult a hájsza a francia és angol parancsnokok után. Kiderült, hogy ezek már kora reggel biztonságba helyezték magukat és hajnali félkettő lett, amikor éjféli fele lehetett lépni velük. Hajnali negyednégykor a francia misszió vezetője felkereste a belga vezérkar főnökét és közölte vele, hogy Weygand generalisszimust rádiótelefon útján értesítették a parlamentert elküldéséről. Egyben felolvasták Weygand válaszáat, amely a következőképpen hangzott: „A francia és a brit kormányok egyetértenek abban, hogy seregeik megőrzik fegyvereik becsületét és ezért a belga hadsereggel minden szolidaritást megtagadják.”

Az utolsó felvonás

Közben a harc az egész vonalon folyt tovább. Pontosan hajnali négy órákor elhallgattak a fegyverek. Nagy, kisértejes csend borult a tájra. Német repülőgépek jelennek meg a belgák feje felett, de nem dobta bombákat. A belgák halomba rakják fegyvereiket, hogy a németek messziről láthassák őket, ha közelednek. De nem közeledtek senki...

Amíg mindez lejátszódott a derékhadnál és a bajszárnyon, a szélső jobbszárny, Roulez és Ypern között, mindegy huszonöt kilométeres arcvonalon a belga hadsereg folytatta az ellenállást. Ezt a szerepét még nem tudták értesíteni a fegyverszünet megkötéséről. Ez a szektor még nem volt áttörve és a védelem az utolsó pillanatig többé-kevésbé rendezett maradt. A háború itt még két óra hosszáig folytatódott és reggel hatkor fejeződött be. A csőnd ekkor az egész arcvonalat birtokába vette.

A némaság és idegtépő várakozás reggel kilenckor ért véget. Ekkor német parlamentert érkezett a főhadiszállásra és a német parancsnokság kérelmét hozta, amely szerint a belgák adjanak a német seregek számára szabad átvonulást a tengerpartra.

A belga parancsnokság még ezek után sem adott választ a német kiküldöttnek, hanem előbb felhívta telefonon a nagynehezen feljárt francia missziót. Ez volt az utolsó beszélgetés a belga főparancsnokság és a szövetséges vezérkarok között.

III. Lipót követte seregét a hadifogságba. A lakóni királyi kastélyban internálták, de teljes a szabadsága. Örség áll a kapu és az ajtó előtt de — díszőrség. J. S.

Julius elsején megnyílik a Magyar Népközösség képzőművészeti tanfolyama

A várakozásnak megfelelően óriási érdeklődést váltott ki magyar társadalmunk körében a Magyar Népközösség képzőművészeti szakosztályának újabb kezdeményezése is, mely képzőművészeti tanfolyam létesítését tűzte ki célul a magyar tehetségek felkutatására és szakszertei nevelésére. A művészeti alosztály irányítása és közreműködése mellett a tanfolyam Julius elsején már meg is kezdődött. A képzőművészeti tanfolyam célja, hogy a művészi pályára készülő fiatal tehetségek útját egyengesse azzal, hogy helyes uton vezet és fejlődési lehetőségeit biztosítja addig, amíg akadémiái tanulmányokat kezdenek. A célkitűzések közé tartozik az is, hogy a jövő iparos-generációját arra nevelje, hogy a régi kézművesek nyomdokaita lépve, mesterségükben ne csak kenyérvetési forrást lássanak, hanem annál többet — mű-

vészetet. Azokban pedig, akik komolyabb cél nélkül, kizárólag csak a művészet iránti érzett szeretetük jelenlét, mint műkedvelők akarják tölteni a szabadidőüket — ezekben a képzőművészeti tanfolyam a komoly művészet alapját akarja lerakni és a valódi művészi ízlést kifejleszteni.

A képzőművészeti tanfolyamon való részvétel nincs életkorhoz, vagy nemhez kötve. A tanfolyam egyelőre a képzőművészetek három ágát kívánja tárgyalni: 1. a figurális rajz és festés, 2. a díszítőtervezést és 3. az iparművészetet némely ágát.

A képzőművészeti tanfolyam tanterve az érdeklődőket, deket, hogy a képzőművészeti tanfolyam iránti érdeklődésük még e hét folyamán jelentkezzenek a Népközösség Irodájában (István V. u. 12.) május 12-13-14 óra között. Jelentkezési határidő: június 1.

Selyem, szövet és papír készül kukoricaszárból

Egy magyar mérnök pótlanyag-kutatásán

Felsőbádpusztáról jelentik: „Nyersanyag!” — ennek a szóknak különös varázsa van ma a gazdasági életben. Országok léte függ vele össze. A nyersanyagok felhelyétől elvágtat országok már az európai háború megkezdése előtt a szakemberek szárait állították munkába, hogy a külföldi nyersanyagokat beföldön találhatják egyéb anyagokkal pótolják és így önellátásra rendezkedhessenek be.

A pótlanyagkutatás terén egy fiatal magyar vegyészmérnök, János házy Imre hosszú évek után olyan eredményt ért el, amelynek jelentőségét már az egész nemzetközöi gazdasági világ ejismerte.

Uj eljárásával a Magyarországon bőven termő és eddig majdnem hasznavehetetlen kukoricaszárból cellulózt, papírt és műrostot lehet előállítani, vagyis műselyem, férfi és női ruhaszövet készíthető — és mindez a kukoricaszárból!

Felsőbádpusztát kísérletet telepen kerestük fel a kiváló feltalálót. Az épület, amely egy nagy gyár miniatűr mása, kukoricaföldek közepén van. Maga tervezte és építette.

Kérdésünkre elmondja, hogy most jött haza Németországból, ahol tanácsát kérték ki az ottani szakemberek. Különböző államok érdeklődnek eljárása után, gyárajáépítési tervekkel keresik fel, de ő itt akarja hasznosítani tudását hazájában.

Magyarországon felbecsülhetetlen eredményeket lehetne elérni a kukoricacellulóz gyártásával — mondotta. — Kukoricacellulózunk tíz százalékat földolgozhatnánk, anélkül, hogy a mezőgazdaság károsodást szenvedne. Ez évi negyven millió pengő értéket jelentene az országnak. Uj mezőgazdasági ipart lehetne teremteni Magyarországon, ami nemcsak saját szükségletünk fedezését biztosítaná, de maradna még kivitelre is.

A pótlanyagkutatás terén sok mulasztást kellene pótolnunk. Azok az államok, amelyek elől elzárultak a nyersanyagforrások és önellátásra szorítottak, az idejekorán megkezdett kutatómunkával óriási eredményeket értek el. Az olaszok például a növénykísérletek egész sorát végezték, hogy az egyik legfontosabb nyersanyag, a celluló-

ze előállításához szükséges növényféléseket megtalálják hazájukban.

Nálunk a kukoricaszártermés biztat a legnagyobb kiállítás. Ezért én ezen a téren folytatott kutató munkát és gondolatot, nemzetgazdasági szempontból hatalmas eredményt érhetünk el.

A kukoricacellulóz gyártásával nemcsak ipari eredményeket érhetünk el, de kukoricacellulózunkat is fokozhatnánk. Ugyanis a kukoricaszár a papírgyártáson kívül műrostcellulóz, a gyapju alapanyagára is alkalmas. Eljárásom szerint a ruházati cikkek nyersanyagait majdnem teljes mértékben itt is előállíthatjuk. Ezzel nemcsak munkát adnánk sok magyar dolgozó keznek és a válságos időkben fedezni tudnánk szükségletünket, hanem ezeket a közszükségleti cikkeket, mint a műselyem, férfi és női ruhaszövetek — olcsóbbá és széles néprétegek részére is könnyebben hozzáférhetővé tehetnénk.

Alboteanu és társai több mint négy millió leiel károsították meg a propagandaügyi minisztériumot

Bucurestiből jelentik, hogy az illovi törvényszék második szekcióján folytatódott a tárgyalás Alboteanu volt-propaganda minisztériumi igazgató és társai bűnperében. A tárgyalás során Vasile Ionescu ügyvéd, a propagandaügyi minisztérium képviselőjében bejelentette, hogy Alboteanu és bűntársai 4 millió 110 ezer leiel károsították meg a minisztériumot. Példás büntetést kér a vádlottakra, mert, mondotta, felmentésük egyértelmű lenne a társadalmi rend felbontására irányuló igyekezettel. A minisztérium képviselőjének beszéde után Eugen Rado, vici kezdte meg vádbeszédét, amelyben részletesen ismertette különösen Alboteanunak és főcinkostársának Vasile Ionescunak üzemeit és a legszigorubb büntetést kérte.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Julius 15-ig láttamoztatni kell a régi 2 százalékos fizetési jegyzékönyvecskéket

Milyen esetekben mentesülnek a kisiparosok a 2 százalékos nemzetvédelmi illeték alól

A pénzügyminiszter tájékoztató rendelkezést adott ki arra vonatkozóan, hogy a kisiparosok milyen esetben nem kötelesek leróni a 2 százalékos rendkívüli nemzetvédelmi illetéket. A miniszterium utal arra, hogy már két előző rendelkezésben közölte, hogy a 2 százalékos rendkívüli nemzetvédelmi illeték lerovása alól csak azok a kisiparosok mentesülnek, akik alkalmi jelleggel adják el termékeiket a vásárokon vagy piacokon, vagyis azok, akik nem adnak el állandóan és szokászerűen és akiknek nincs állandó eladási helyük a vásáron vagy nem rendelkeznek azon a helyen önálló helyiséggel (meghatározott időre bérelt üzlet vagy bódé.) Azon kisiparosok, akiket a 2 százalékos rendkívüli nemzetvédelmi illeték lerovása alól mentesítenek, a következő feltételeknek kell, hogy megfeleljenek:

a) Egyszerűen kell dolgozniuk vagy legkevesebb egy segédet foglalkoztathatnak.

b) Nem adhatnak munkát más kisiparosok részére, akik saját lakásukon dolgoznak. Semmiestre sem mentesülhetnek a 2 százalékos illeték lerovása alól azon kisiparosok, akiknek állandó üzletük van és akik ál-

landóan, megszakítás nélkül árusítanak a vásárokon.

Ami a villanyáram után fizetendő díjak mentességét illeti, csak a háztartásban használt villanyáram mentesül a 2 százalékos illeték alól, de semmiestre sem az ipari célokra felhasznált villanyáram.

Végül a miniszterium felhívja az érdekelteket, hogy az április elsején megkezdett, de eddig még nem láttamoztott fizetési jegyzékönyvecskéket, amelyek a kétszázalékos illetéket lerójják, föltétlenül mutassák be láttamoztatás végett július 15-ig. Azokat, akiknek július 15. után is láttamoztatlan könyvecskéik lesznek, ezer leitől tízezer lei-ig terjedő bírsággal sújtják.

Azokat, akik a törvény intézkedéseivel elmentesültek a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéktől, a következőkben büntetik meg: Abban az esetben, ha a le nem rótt illeték összege a 100 leit nem haladja meg, a bírság a le nem rótt illeték tízszerese, valamint külön 500 lei. Viszont, ha a le nem rótt illeték összege 100 lein felül van, a bírság 500 leitől 50 ezer lei-ig terjed. Visszaesés esetén az üzlet ideiglenes bezárását is elrendelhetik.

A nemzetgazdasági miniszter kijelölte azokat a szövetkezeteket, melyek a gyapju összegyűjtését végzik

A gyapju összegyűjtéséről és elosztásáról szóló törvény értelmében a nemzetgazdasági miniszter kijelölte azokat a szövetkezeteket, amelyek a gyapju összegyűjtését végzik. A kijelölés még nem minden megyében történt meg, az erdélyi és bánáti megyék közül a következőkben kezdtek meg a gyűjtést a megbizott szövetkezetek: Arad, Kisjenő, Nagyvár, Oravita, Kolozsvár, Fogaras, Marosvásárhely, Beszterce, Szilágysomlyó, Szatmár,

Lugos, Nagyszeben, Dés, Balázsfalva, Temesvár, Torda.

A Hivatalos Lap tegnapi számában jelent meg az a rendelet, amelyben a nemzetgazdasági miniszter a következő gyapju beváltási árakat állapította meg: turcana gyapju stb. 56 lei, tigea gyapju 81-96 lei, spanyol gyapju 101 lei, merinos gyapju 161 lei kilogrammonként. A beváltás többi feltételei alig változtak. A fent említett beváltóhelyek ezeket az árakat fizetik.

Uj baleset-illetéket állapított meg a CFR

Mekkora a kártérítési összeg halál, vagy munkaképtelenség esetén?

Az államvasutak vezérigazgatósága közölte a vasuti szervekkel a vasuton, vagy CFR társaságkocsikon történő balesetek után járó térítésekre vonatkozó intézkedéseket, amelyeknek főbb pontjai a következők:

A vasut köteles azonnal kárpótlást fizetni a sebesült utasnak, vagy a halott hátramardottjainak, ha a sebesülés, vagy a halál a vasuti személyzet, vagy anyag hibájából állt elő. Hasonló kártérítésre köteles a vasut saját alkalmazottjaival és azok családtagjaival szemben is.

A halált okozó sebesülés esetén a kártérítés összeg: I. osztályu utasnál 400 ezer lei, másodosztályu utasnál 300 ezer és III. osztályunál 200 ezer lei.

Részleges munkaképtelenségért első osztályu utasnak napi 500, másodosztályunak 300 és harmadosztályunak 150 lei jár a munkaképtelenség idejére.

Hogy a vasutnak módjában álljon a fenti kártalanításokat azonnal fizetni, a viteldijakon felül a következő külön illetéket szedi be ezentul:

Első osztályu utasnál 12, másodosztályunál 5 és harmadosztályunál 4 lei minden utasznál függetlenül attól, hogy milyen hosszú az ut s hogy az illető teljes, kedvezményes, vagy egy utazásra szóló ingyenjeggyel utazik. Menettérítési jegyeknél az illeték kétszeres.

Együtt utazásoknál az utazó csoport minden egyes tagja után felszámítják az illetéket. Bérleteknél I. osztályunál 80, II. osztályunál 60, a III. osztályunál 40 lei illetéket szednek havonta. Ugyanennyit fizetnek azok is, akiknek bármilyen címen ingyenes vasuti bérletük van. Akik kedvezményes utazásra szóló igazolványokkal rendelkeznek, azok elsőosztályunál 40, másodosztályunál 30, harmadosztályunál 20 lei évi láttamoztató díjat fizetnek, míg a gyermekek részére kiállított ilyen igazolványok láttamoztató díja minden osztályunál 5 lei. A vasuti társaságkocsik utasai minden utnál külön illetéket fizetnek.

Nem fizetik az illetéket azok, akik a katonai hatóságok által kiállított igazolvánnyal utaznak, amilyen behívó, vagy a leszerelési igazolvány.

= Nem kap devizát a nemzetvédelmi adóhírszággal sújtott cég. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala igazgatósága kormányrendeletre közölte az összes érdekeltekkel: minden olyan céget, amely a 2 százalékos nemzetvédelmi illetékkel vétséget követett vagy követ el, minden pénzügyi műveletéből kizárja.

= Elárverezett fonsterling kifizetés. A Bucurest-i tőzsde szindikátusa előtt 1290 fonsterlinget adták el a Banca Nationala engedélyével késedelmes vevők terhére. Az eladó egy kolozsvári cég volt, amely kompenzációs árucseréből származó devizákat adott el egy exportcégnak 1100 leiert fonsterlingként, de az utóbbi az vonatkozott átvenni. A devizák 800 leies egységárfolyamon keltek el.

= Könyvtések a fiókok bejegyzése terén. A nemzetgazdasági miniszterium a kereskedelmi és iparkamarák érdeklődése alapján közölte, hogy mindazon cégek, amelyek 1938. december 15. előtt, vagyis az új cégtörvény megjelenése előtt már működtek, fiókot nyithatnak, anélkül, hogy szükségük lenne a helytartóság mellett működő bizottság külön engedélyére. Az 1938. december 15-ike után bejegyzett cégek viszont csak abban az esetben nyithatnak fiókokat, ha erre a helytartóságon működő bizottságtól az engedélyt megkapták.

= VÁLLALATOK, KERESKEDŐK, IPAROSOK FIGYELMÉBE! Az aradi kivetési pénzügyigazgatóság felhívja mindazok figyelmét, akik a rendkívüli nyereséggel kapcsolatos vallomásaikat mindezekig nem adták be, hogy juttassák ezt el föltétlenül még a pénteki nap folyamán a pénzügyigazgatósághoz. A határidő tudvalóval június 30-án jár le. Június 29-ikén tudvalóval hivatali szünet van, 30-ika pedig vasárnapra esik, így tehát a vallomások benyújtásának utolsó napja: június 28-a, péntek. Ugyancsak pénteken kötelesek kifizetni évi adójuk felét mindazok, akik igénybe akarják venni az adóamnesztiát. Ma, pénteken jár le az a határidő is, amíg kedvezményes módon lehet kifizetni a pénzügyi jellegű bírságokból származó tartozásokat.

= A bevonult kereskedelmi utazók illetményei. A május 8-iki törvény értelmében azokat a bevonult kereskedelmi alkalmazottakat, akik olyan vállalatnál dolgoznak, melyben ötnél több munkás és tisztviselő van, fél fizetés illet meg, amennyiben 2 évi szolgálati idejük van, nők, vagy családi terheik vannak. A munkaügyi miniszterium jogügyi osztályának döntése szerint a kereskedelmi utazók jutaléka és utiköltségei e szempontból nem számítandók bele a fizetésbe, így bevonulásuk esetén csak fizetésük és fix napi díjuk veendő számításba.

= Az olajmagvak maximális árai. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap tegnapi számában jelent meg a nemzetgazdasági miniszter ama rendelkezése, amelyben az olajmagvak árait a következőkben állapította meg: Colza-repce 130.000 lei, Naveta repce 126.000 lei, tavaszi repce, barna repce 105.000 lei, vadrepce 82.000 lei vagonként. Ezek az árak ab feladállomás értendők.

UJ KÖNYVEK

— Linnankoski: „Menekülés”. Falusi történet Finn eredetiből fordította N. Sebestyén Irén. Menekülés ez, a világ szája elől és önmagunk szenvedélyei elől, hogy Keskitaló eladja birtokát és röbnapra jár, földre, Finnország más tájára költözik. Menekülnie kell, hogy megmentsse vagyonát, megmentsse leánya és családja becsületét. Megmenekülhetnek-e szenvedélyeik, önzésük és hazugságaik hálóijából ezek a naiv és tempósan ravasz, erővel, elszánnással és kényes leküszmerettel tele finn parasztok, van-e reményesség békés, boldog idővendőre, vagy el kell-e pusztulni egy egész családnak kényszerhelyzetben egymásra zsúfolódott hüneik miatt? — erre a kérdésre felel Linnankoski egyszerű regénye, a „Dal a tüzipiros virágról” méltán világhírű szerzőjének legszebb, legértetebb, leggazdagabb munkája. Zugó fenyevesek, ezüsttel csillogó tavak díszletében hős északi rokonaink között, a mieinkhez olyan hasonló bölcs és kemény parasztok világában mely emberi feszültségek viszik előre a megbékítő befejezésig a „Menekülés” fordulatot, megható szépségű meséjét. Linnankoski: „Menekülés”. Athenaeum kiadásában, szép kiállításban díszes vázsonkötésben 137.— lei. Kérje az Athenaeum-udonságok jegyzékét.

— Az európai élet fejlődése. Charles Seignobos, a Sorbonne tanára írta ezt a kitünő új könyvet, amelynek eredeti címe: „Essai d'une histoire comparée des peuples de l'Europe”. A kitünő könyv tartalmából kiemeljük: Európa születése, Fizikai tényezők hatása, fajok, A civilizáció korszakai, Nyelvek eredete, népek alakulása és vándorlása, Nyugat-, közép- és kelet-európai népek, Társadalmi szervezet, Vallások, Görög-római civilizáció, Kereszténység, Hűbérus rendszer, Nemzetek kialakulása, Középkor, Városok, ipar, kereskedelem hitélet tudomány, Ujkor, Renaissance, Reformáció, Vallásháborúk, Az angliai forradalom, Kormányzati rendszerek, Hadsereg és diplomácia, XIV. Lajos kora, Központi kormányzatok, Merkantil iskola, Felvilágosult zsarnokság, Kereskedelem és hitel, A francia forradalom és az inváziós háborúk Napoleon, A társadalom átalakulása, XIX. és XX. század, Népi eszmék átváltozása, Forradalmak és reformok, Háborúk és rendszerváltozások, A termelés haladása, Szellemi élet, Nemzetközi pártok, Mezőgazdasági és ipari forradalom, Az életmód átalakulása, A nagy háború és következményei, Kommunizmus, diktatúra, Tekintélyrendszerek, Válságok, Állami közbelépés, Az élet átalakulása, Uj formák felé, Charles Seignobos: Az európai élet fejlődése az Európai kultúra története-sorozatban jelent meg (Crosset: A görög kultúra, Homo: A római kultúra, Galahyd: Bizánc, Dawson: Európa születése, Hűzinga: A középkor alkonya, Funck-Brentano: A renaissance, Gleich-Russwurm: A barokk, Funck-Brentano: Udvari világ), Seignobos legújabb műve: „Az európai élet fejlődése” 429 lapon, Athenaeum-kiadásban, szép kiállításban és pompás díszes kötésben 275 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepzgenál Cluj, Kérje az Athenaeum-udonságok jegyzékét.

A Magyar Népközösség kedvezményes színhazi előadása ma este a Kulturpalotában

a kolozsvári Thalia vendégszerelése során bemutatja „A vén bakancsos és fia a huszár” című Szilágyi József örökbecsű népszínművét. Hely-
 árak: 70—21 leig Jegyek válthatók a Népközösség Losif Vulcan u 12. sz. alatti központi irodájában, d. e. 9—1 és d. u. 4—8 óráig.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

Románnyelvű hírek

14: Bucuresti (364.5 m.) Radio Románia (1875 m.)
 18.45: Bécs (506.8 m.) 20.15: Bécs (506.8 m.) 20.15: Róma
 (31.02 és 25.51 m.) 20.45: Bucuresti (364.5 m.) Radio
 Románia (1875 m.) 22.10: Bucuresti (364.5 m.) Radio
 Románia (1875 m.) 22.30: London (261 m.) 23: Bécs
 (506.8 m.)

Magyar nyelvű hírek

18: Donausender (325.4 m.) 18.30: Reichsender
 Böhmen (269.5 és 31 m.) 18.50: Pozsony (298.8 m.)
 19.55: Bucuresti. (364.5 m.) 20.55: Róma II. (244.3 m.) Ró-
 ma RH (21.15 m.) 21.15: Donausender (325.4 m.) 22.15:
 London National (261.1 m.) GSA (49.59 m.) GRX (30.96
 m.) 23.15: Reichsender Böhmen (269.5 és 31 m.) 23.30:
 Donausender (325.4 m.) 23.45: Belgrád (437.3 és 49.2
 m.) 23.45: Pozsony (298.8 m.) 23.50: Besztercebánya
 (765.3 m.)

Német nyelvű hírek

6.05 7 10 12.30 14. 17.20: Összes német adók.
 20.40: Prága (470.2 m.) 21.30: Olasz II. (Turin 263.2
 m., Milánó 368.6 m.) Génova 263.3 m. Triest 263.3 m.)
 22: GSA (49.59 m.) LRX (30.96 m.) London National
 (261.1 m.) 22: Összes német adók. 23: Svájci Ale-
 man Adó (539.6 m.) 23.15: London (345.1 m.) North
 Regional (449.1 m.) Midland Regional (296.2 m.) 23.30:
 Prága (470.2 m.) 24: Lipcse (382.2 m.) Berlin (356.7
 m.) 0.15: North Regional (449.1 m.) Midland Regional
 (296.2 m.)

PÉNTEK, JUNIUS 28.

Bucuresti. Radio Románia, 12: Időjelzés, időjárásje-
 lentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Leme-
 zek. 12.55: Eugen Cerbu akkordionozik. 13.20: Idő-
 jelzés, művészeti, kulturális és sportközlemények.
 13.30: Victor Predescu zenekara. 14: Hírek. 14.20:
 A zene folytatása Oick Petrescu énekszámával. 15:
 Különböző közlemények.

Radio Románia, 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01:
 Technikai üzenetek. 19.16: Régi olasz zene lemeze-
 ken. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti. Radio Románia, 20: Const. Noica előadása.
 20.20: Alexandru Crozuta románokat énekel. 20.45:
 Hírek. 21.05: Francia operaest. 22.10: Hírek. sport-
 eredmények. 23.20: Szórakoztató zene lemezekén.
 23.45: Hírek a külföldre franciául, németül, angolul
 és olaszul.

Budapest I. 7.40: Ébresztő, torna. 8: Hírek. közlemé-
 nyek, étrend, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20 és 11.45:
 Felolvasás. 13.10: Balajka-zenekar. 13.40: Hírek.
 14.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30:
 Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.10: Magyar helyes-
 írás. Fekete Miklós dr. előadása. 17.45: Időjelzés,
 időjárásjelentés, hírek. 18.15: Lengyel Gabriella he-
 gedül zongorán kíséri Szirányi János. 19.15: Pátria
 és külföldi tánclemezek. 19.50: Sporteredmények.
 20.15: Hírek. 20.25: Mikrofonnal a Duna medrében.
 Közvetítés egy hídalapozásról. 20.45: Külügyi ne-
 gyedóra. 21: A rádió tarka estje az Újságírónapon.
 22.40: Hírek. időjárásjelentés. 23.10: Kiss Lajos ci-
 gányzenekara muzsikál. 24: Hírek német, olasz,
 angol és francia nyelven. 0.20: Hanglemezek.

Budapest II. 18.45: Filmdalok hanglemezeiről. 20.15: Par-
 kas Jenő cigányzenekara. 21: Hírek. 21.25: Koncert
 góvosenekara szelenophonról. 22.35: Időjárásjele-
 ntés.

Belgrád, 13: Nép dalok. 14: Lemezek. 14.50: Népies ze-
 ne. 18.45: Nép dalok. 19.45: Lemezek. 20.40: Népies
 zene. 22: Milos eljegyzése, Operarészletek. 23: Kar-
 ének.

Nyirő József: Uz Bence

Megjelenik folytatásokban, minden szombaton egy-egy füzet

Egy füzet ára 4 lej

Kapható minden újságelárusító helyen

SZOMBAT, JUNIUS 29.

Bucuresti. Radio Románia, 12: Időjelzés, vízállásje-
 lentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Kato-
 nazene. 12.50: Ghirag Sakázlian énekel, kíséri egy
 mandolinnyal. 13.20: Időjelzés, művészeti, kultu-
 rális és sportközlemények. 13.30: Rádiózenekar. 14:
 Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Különböző közle-
 mények. 18: Az Országőr szervezet órája. 19: Idő-
 jelzés, időjárásjelentés. 19.01: Drámai és filmkróni-
 ka. 19.16: Katonazene.

Radio Románia, 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti. 19.50: A katonazene folytatása.

Bucuresti. Radio Románia, 20: Matel Gr. Paucescu
 előadása egy filozófus császáról. 20.20: Petre Ste-
 fánescu-Goangă énekel. 20.45: Hírek. 21: Rádiópos-
 ta. 21.20: A Luceafărul zenekar Sergiu Russu ének-
 számaival. 22.10: Hírek. sportközlemények. 22.30:
 A zene folytatása. 23: Könyvzene lemezekén.
 23.45: Hírek a külföldre franciául, németül, angolul

és olaszul.

Budapest I. 9: Ébresztő, hanglemezek. 9.45: Hírek. 11:
 Egyházi ének és szentbeszéd. 13.20: Időjelzés, idő-
 járás- és vízállásjelentés. 13.30: Az Operaház zene-
 kara. 14.45: Hírek. 15: Aratónóták. 15: Rozmari-
 n. Mesejáték. 16.45: Weidinger Ede szalonzenekara.
 17.20: Erdélyi pillanatképek. Sz. Szappanos Gabriella
 előadása. 18: Hírek. 18.15: Heinemann Ede szalon
 zenekara. 18.45: Rádió a rádióról. 19.15: Nyilik a
 rózsák. Hangfelvétel. 19.35: Hanglemezek. 20.15: Hí-
 rek. 22.45: Hírek, időjárásjelentés, sporteredmé-
 nyek. 23.10: Céczy Barnabás zenekarának táncleme-
 zek, magyar és külföldi tánclemezek. 24: Hírek né-
 met, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Pertis Pa-
 li és cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 12.15: Melles Béla zenekara. 17.30: Ma-
 gyar szerzők egyházi művei. 18.45: Mezőgazdasági
 féltóra. 19.45: Bayreuth. Felolvasás. 21: Hírek. 16-
 versenyeredmények. 21.25: Hanglemezek. 22.35: Idő-
 járásjelentés.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számu, 1938 július 15-án megjelent miniszteri rendelet alapján az
 apróhirdetések ára a következő módon állapítottatott meg: Alkalmazást keresők,
 elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely
 hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint
 201. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetés: az előtte üzemelő

ALKALMAZÁST KERES

Rendszerető, középkorú, több nyelven
 beszélő mindenes szakácsnő, vagy szo-
 balány mellett szakácsnő, tiszta ruház-
 nál állást keres. Cím: Str. Dorobantilor
 2030

Tisztességes nő házmesteri, vagy más
 munkát lakással keres. Str. Sava Raicu
 98. 3031

LAKÁS

Szépén bútorozott szoba, fürdőszoba,
 használati kiadó, Str. Greceanu 5. föld
 szint 3029

VÉTEL-ELADÁS

**PUHA ÓLMOT
 VESZÜNK** Cím
 a kiadóban.

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vétel-
 nek közvetítése minden árfoszorotban.
 KÖLCSONOK elsődleges beábrázása.
 HATSCHER Ingatlanforgalmi iroda, Arad
 Bul. Carol 46. (Lakás agyanott). Tele-
 fon: 26—95 1505

KÜLÖNFÉLEK

Bútor, szőnyeg, írógép, kassza,
 ezüsttárgyak, antik ékszerek, veszek ál-
 landóan a legmagasabb áron. Keresés
 megvételre olcsó zongorát és pianót.
 Zalogcédulájai olcsón hosszabbítjuk, elő-
 leget nyújtunk. Tempo, Fischer Eliza-
 lota. 2997

Új építkezést, átalakítást, házak javítá-
 sát igényesen készítem. Gebhardt An-
 tal építési vállalkozó, Aradul nou. Str.
 Regele Ferdinand 19. 3052

Hirdessen
 az Aradi Közlöny-ben

Legújabb jelentéseink:

Az amerikai köztársasági párt választási propagandájában erős hadsereg szervezését követeli

Philadelphia. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelentése: A köztársasági párt választási programja a következő: Minden rokonszenvünk azoké a védtelen államoké, amelyeket legázoltak és amelyeknek nemzeti ideáljai hasonlóak a miénkhez. Ajánljuk, hogy mindazon népeket, amelyek szabadságukért harcolnak, vagy amelyeknek szabadsága veszélyeztetve van, segítsük meg minden eszközzel, ami nem áll ellentétben a semlegességi joggal és ne hanyagoljuk el saját nemzeti védelmünket. Fel kell készülni, hogy megvédelmezzük partjainkat, üzhelyeinket, eszméinket, amelyek a legdrágábbak a köztársaságnak. Ajánljuk, hogy ezeket a követeléseket valósítsák meg és olyan erős hadsereget létesítsünk, amely megvédelmezhesse birtokainkat nemcsak támadás esetén, hanem a Monroe-elvet is. A

köztársasági párt még azt a javaslatot is befűresztette, hogy ellenzi ugyanannak a személynek háromszor egymásután elnökké való megválasztását.

A Német Távirati Iroda jelentése: A köztársasági párt programja valójában éles bírálat volt Roosevelttel elnök politikájával szemben, valamint bel- és gazdasági politikájával szemben is. Azzal vádolják az elnököt, hogy a kongresszus ülésének elhalasztását akarta elérni, hogy a nép képviselőinek távollétében beavatkozási intézkedéseket hajtson végre. A párt tiltakozik a katonai titkoknak külföldi hatalom számára történt kiszolgáltatása miatt is és olyan erős nemzetsédellem megteremtését kívánja, amely meggátol minden támadást amerikai föld ellen.

Római jelentés:

Hitler Versaillesba hívja össze a birodalmi gyűlést

Berlin. (Rador.) Hír szerint Hitler birodalmi vezér egy meg nem nevezett napon Keitel vezérezredes kíséretében látogatást tesz Párisban. A birodalmi vezér meglátogatja az Eiffeltornyot, a francia hadimúzeumot és a Le Bourget-i repülőteret.

Róma. Ideérkezett jelentés szerint Hitler birodalmi vezér holnapra a birodalmi gyűlést rendkívüli ülésre hívta össze Versaillesba. Hivatalosan ezt a hírt még nem erősítették meg. A római német nagykövetségen erről a hírről csak annyit mondtak, hogy még nincs tudomásuk róla.

Letartóztatási parancsot adtak ki Marokkóban Daladier ellen

Róma. (Rador.) Tetuaní jelentés szerint a francia Marokkóban nagy a nyugtalanság a menekültek odaömlése miatt. Ugy tudják, hogy Nogues tábornok elrendelte a Casablancába menekült Daladier, volt francia miniszterelnök letartóztatását.

Genfi jelentés szerint, mivel több külföldre menekült francia személyiség a Pétain-kormány ellen bujtogat, a francia kormány elhatározta, hogy az állam rendje ellen elkövetett összeesküvés címén eljárást indítat ellenük.

Marokkó főkormányzója eleget tesz a Petain-kormány felhívásának

Berlin. A Német Távirati Irodának jelentik Bordeauxból, hogy a francia minisztertanács meghallgatta a Hutzinger tábornok vezetése alatt álló fegyverszüneti küldöttséget. A tábornok részletesen beszámolt a német-olasz küldöttséggel folytatott tárgyalásokról. Lebrun köztársasági elnök köszönetét fejezte ki a küldöttségnek a fáradozásaiért. A kormány gyakorlatilag felállította a nemzeti ujjáépítési főbizottságot Douma tábornok vezetése alatt. A köztársasági elnök elrendelte az élelmiszerellátás korlátozását és rendeletet adott ki az árdrágítás leküzdéséről.

Berlin. (Rador.) Bordeauxból érkezett jelentések szerint Weygand tábornok, hadügyminiszter, Nogues tábornokhoz, a közeli keleti francia hadsereg főparancsnokához táviratot intézett és ebben valamennyi fran-

cia tisztet engedelmségre és bizalomra kérte fel Petain tábornagy, miniszterelnök iránt Franciaország főlényes ellenfelel harcolt és le kellett tennie a fegyvert. A fegyverszüneti feltételek kemények ugyan, de nem becslébevéágók és senki sem tudja elképzelni Franciaország helyzetét, aki nem vett részt az ottani harcokban. Nogues tábornok ezt a táviratot továbbította a marokkói, algéri, tuniszi francia csapatok parancsnokaihoz és felszólította az északafrikai francia hatóságokat, hogy tegyenek eleget a felhívásnak. Francois tábornok, a tuniszi francia csapatok parancsnoka szerdán este felolvasta a rádióban a felhívást és engedelmségre és a rend fenntartására kérte a lakosságot. (Rador.)

Kinevezték a francia fegyverszüneti bizottságok tagjait

Bordeaux. (Rador.) A minisztertanács kijelölte a francia-német és a francia-olasz fegyverszüneti bizottságok tagjait. A francia-német vonatkozásban a bizottság tagjai a következők: Hutzinger tábornok elnök, Michéler admirális tengerészeti szakértő, Mouchard tábornok légügyi szakértő, Charles prefektus, Haïs pénzügyi szakértő, Parodi munkügyi vezérigazgató, Berthelon az államvasutak igaz-

gatója és Portman professzor iparügyi szakértő.

Az olasz-francia vonatkozásban a bizottság elnöke Duplat admirális, Decoux elentengernagy, Indo-Kína kormányzója, Gaston Joseph különleges megbízatást kapott az indo-kínai francia érdekek megvédelmezésére. Cayla-t Madagaszkár főkormányzójává nevezték ki.

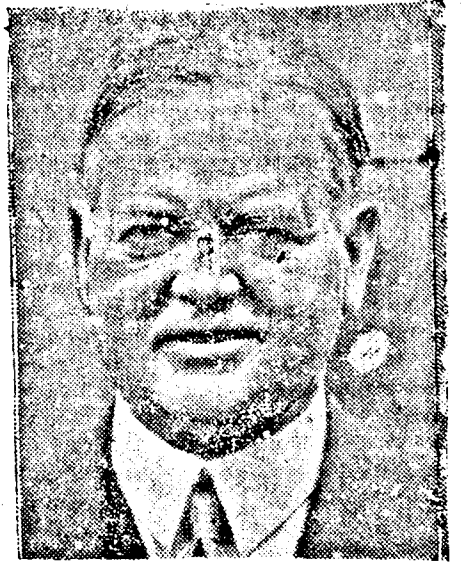
Háromezer olasz családfőt tartóztattak le Londonban

Lisszabonból jelenti a Stefani-ügynökség: A Lisszaboni lapok és a portugál fővárosból érkező hírek beszámolnak azokról a zaklatásokról és a nemzetközi törvények megszegéséről, amelyeket

Angliában követnek el az olaszok ellen. Lisszabonba érkezett olasz diplomáciai képviselők és olasz állampolgárok részletesen beszámoltak ezekről az üldözésekről. Elmondották, hogy azzal az

ürüggyel, hogy tagjai az ötödik oszlopnak — amely valóságban nem is létezik — Londonban 3000 olasz családfőt tartóztattak le, börtönbe vették őket, vagy gyűjtőtáborba helyezték el. Le tartóztatták és házkutatást tartottak az olasz konzuloknál és alkonzuloknál, valamint az olasz konzulátusok ügynökségeinél. Az olasz konzulátust ügynökségek vezetőit Glasgowban rendőrségi felügyelet alá helyezték. Körülbelül ötszáz 15—20 év körüli Angliában született olasz ifjút internáltak. Glasgowban 17 olasz üzletet megrohantak és szétrombolták. Crenckban pedig a rendőrség szemelátára 60 olasz üzletet pusztítottak el. (Rador.)

Aktuális fejek:

HOOVER.

az amerikai köztársasági párt egyik vezető személyisége.

ROOSEVELT.

akinek személye körül a politikai ellentétek fellángoltak.

Reynaud átutazási vizumot kért a spanyol hatóságoktól

BERLIN. A Német Távirati Iroda jelentése, hogy a spanyol határra kiküldött munkatársa úgy tudja, hogy Reynaud volt miniszterelnök átutazási vizumot kért a spanyol hatóságoktól. Hír szerint Mandel volt francia belügyminiszter egy angol hajón menekült el, amelyet német repülők megtámadtak. Pertinax és Madame Tabouis asszony, a híres francia újságírók szintén Londonba menekültek.

Londonba érkezett az albán ex-királyi pár

London. (Rador.) Zogu, volt albán király, feleségével, Geraldinával és háromtagú kíséretével ma az angol fővárosba érkezett.

Német tiltakozás a montevideói tüntetések ellen

Montevideo. (Rador.) Az itteni német követ már korábban tiltakozást jelentett be azért, mert június 17-én németellenes tüntetést rendeztek Montevideóban és a tüntető tömeg a német követséget felkeresve, az ablakokat betörte. A montevideói külügyminisztérium most megígérte, hogy megerősíti a német követség védelmét, egyben pedig szigorú eljárást indítanak a tüntetés vezetői ellen. Egy személyt a tüntetésből kifolyólag már le is tartóztattak.